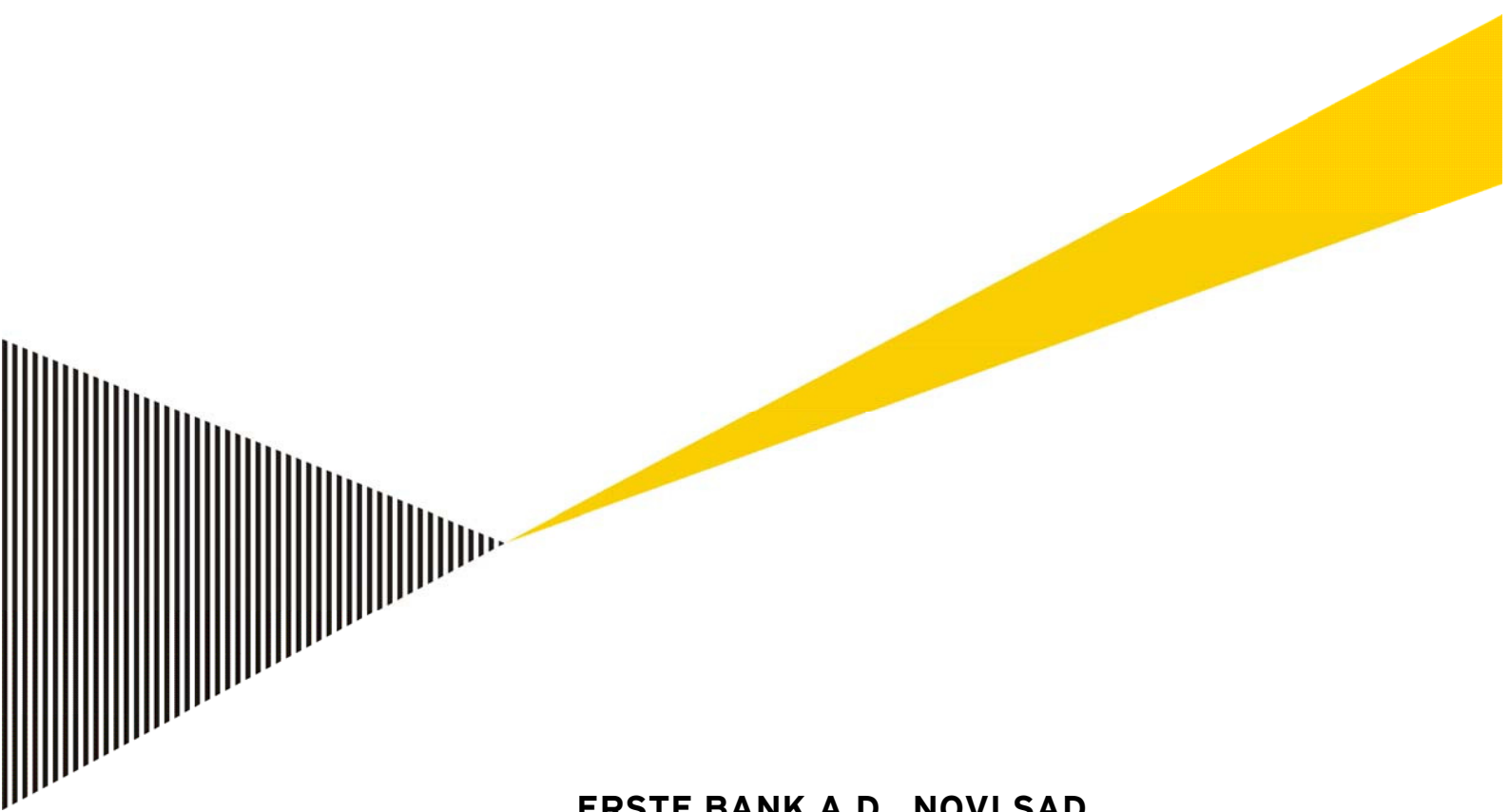

ERSTE BANK A.D., NOVI SAD

***FINANSIJSKI IZVEŠTAJI ZA GODINU KOJA
SE ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2008.***

SADRŽAJ

	Strana
Mišljenje nezavisnog revizora	2
Bilans uspeha	3
Bilans stanja	4
Izveštaj o promenama na kapitalu	5 - 6
Izveštaj o tokovima gotovine	7 - 8
Napomene uz finansijske izveštaje	9 - 64

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**AKCIONARIMA ERSTE BANK A.D., NOVI SAD**

Izvršili smo reviziju finansijskih izveštaja Erste Bank A.D., Novi Sad (u daljem tekstu: „Banka”) koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2008. godine, bilans uspeha, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz finansijske izveštaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izveštaje

Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izveštaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srbije i propisima Narodne banke Srbije koji regulišu finansijsko izveštavanje banaka. Ova odgovornost uključuje: kreiranje, uspostavljanje i održavanje internih kontrola bitnih za pripremu i objektivno prikazivanje finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usled prevare ili greške; izbor i primenu odgovarajućih računovodstvenih politika; kao i sprovođenje računovodstvenih procena koje su opravdane pod datim okolnostima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izveštajima, na osnovu revizije koju smo izvršili. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih normi i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj meri, uverimo da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija obuhvata sprovođenje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima u finansijskim izveštajima. Izbor revizorskih procedura zavisi od procene revizora pri čemu se uzima u obzir i ocena rizika da li finansijski izveštaji sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usled prevare ili greške. Vršeci procenu takvog rizika, revizor razmatra i interne kontrole bitne za pripremu i objektivno prikazivanje finansijskih izveštaja pravnog lica, u cilju kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura u skladu sa okolnostima, ali ne i u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola pravnog lica. Revizija takođe uključuje ocenu opravdanosti primene odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocenu opšte prezentacije finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući da obezbede osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju finansijski izveštaji prikazuju objektivno i istinito po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijski položaj Banke na dan 31. decembra 2008. godine i rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji i propisima Narodne banke Srbije koji regulišu finansijsko izveštavanje banaka.

Beograd, 2. mart 2009. godine

Mirjana Perendija Kovačević
Ovlašćeni revizor

BILANS USPEHA u periodu od 01.01. do 31.12.2008. godine

	Napomena	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Prihodi od kamata	3	4.399.452	2.302.007
Rashodi kamata	3	(1.575.592)	(1.069.884)
Dobitak po osnovu kamata		2.823.860	1.232.123
Prihodi od naknada i provizija	4	1.642.885	1.146.222
Rashodi naknada i provizija	4	(684.289)	(450.550)
Dobitak po osnovu naknada i provizija		958.596	695.672
Neto dobitak po osnovu prodaje hartija od vrednosti	5	54.973	385.215
Neto (rashodi) / prihodi od kursnih razlika	6	(2.339.176)	53.664
Prihodi od dividendi i učešća		3.423	1.463
Ostali poslovni prihodi	7	30.849	500.594
Neto rashodi po osnovu indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja	8	(739.368)	(259.922)
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	9	(1.246.166)	(983.860)
Troškovi amortizacije	9	(116.745)	(110.896)
Operativni i ostali poslovni rashodi	9	(1.568.651)	(1.259.150)
Prihodi od promene vrednosti imovine i obaveza	10	5.557.687	2.169.495
Rashodi od promene vrednosti imovine i obaveza	11	(3.086.360)	(2.253.520)
Dobitak pre oporezivanja		332.922	170.878
Dobitak od kreiranih odloženih poreskih sredstava i smanjenja odloženih poreskih obaveza	12	1.474	3.226
DOBITAK POSLE OPOREZIVANJA		334.396	174.104

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Beograd, 2. mart 2009. godine

Odobreno od rukovodstva Erste Bank a.d., Novi Sad

Vlasta Puthik
Direktor sektora računovodstva

Suzan Tanriyar
Član Izvršnog odbora

Slavko Garić
Predsednik Izvršnog odbora

BILANS STANJA na dan 31.12.2008. godine

	Napomena	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
AKTIVA			
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	13	5.701.939	1.859.047
Opozivi depoziti i krediti	14	9.358.778	12.312.917
Potraživanja za kamatu i naknadu	15	193.581	482.461
Dati krediti i depoziti	16	30.049.493	20.836.077
Hartije od vrednosti (bez sopstvenih akcija)	17	2.401.576	1.201.844
Udeli (učešća)	17	46	2.985
Ostali plasmani	18	301.276	120.052
Nematerijalna ulaganja	19	57.286	35.296
Osnovna sredstva i investicione nekretnine	19	934.679	858.184
Ostala sredstva	20	188.472	150.545
Ukupna aktiva		49.187.126	37.859.408
PASIVA			
Transakcioni depoziti	21	7.085.712	5.487.405
Ostali depoziti	21	24.275.693	20.047.685
Primljeni krediti	22	4.798.918	241.911
Obaveze po osnovu kamata i naknada	23	5.589	665
Rezervisanja	24	757.835	366.439
Obaveze za poreze		6.374	7.519
Odložene poreske obaveze	12	11.585	13.211
Ostale obaveze	25	1.707.709	1.479.438
Ukupno obaveze		38.649.415	27.644.273
Kapital			
Kapital	26	10.174.804	12.279.261
Revalorizacione rezerve	26	15.639	23.421
Dobitak / (Gubitak do nivoa kapitala)		347.268	(2.087.547)
Ukupno kapital	26	10.537.711	10.215.135
Ukupno pasiva		49.187.126	37.859.408
Vanbilansne pozicije	27	37.529.202	9.799.234

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Beograd, 2. mart 2009. godine

Odobreno od rukovodstva Erste Bank a.d., Novi Sad

Vlasta Putnik
 Direktor Sektora računovodstva

Suzan Tanriyar
 Član Izvršnog odbora

Slavko Carić
 Predsednik Izvršnog odbora

IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU u periodu od 01.01. do 31.12.2008. godine

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Akcijski kapital		
Stanje na početku godine	10.040.000	7.117.380
Emisija akcija	-	2.922.620
Stanje na kraju godine	<u>10.040.000</u>	<u>10.040.000</u>
Emislona premija		
Stanje na početku godine	2.228.932	2.502.095
Emisija akcija	-	2.228.932
Pokriće gubitka	(2.104.457)	(2.502.095)
Stanje na kraju godine	<u>124.475</u>	<u>2.228.932</u>
Otkupljene sopstvene akcije		
Stanje na početku godine	-	(91)
Promena	-	91
Stanje na kraju godine	<u>-</u>	<u>-</u>
Ostali kapital		
Stanje na početku godine	10.329	10.329
Povećanje u toku godine	-	-
Stanje na kraju godine	<u>10.329</u>	<u>10.329</u>
Revalorizacione rezerve		
Stanje na početku godine	23.421	6.554
Svođenje HoV raspoloživih za prodaju na tržišnu vrednost, neto	(7.935)	18.758
Efekti odloženih poreskih obaveza	153	(1.876)
Ostalo	-	(15)
Stanje na kraju godine	<u>15.639</u>	<u>23.421</u>
Zakonske rezerve		
Stanje na početku godine	-	10.704
Pokriće gubitka	-	(10.704)
Stanje na kraju godine	<u>-</u>	<u>-</u>
Rezerve iz dobiti za procenjene gubitke		
Stanje na početku godine	471.412	183.701
Smanjenje rezervi iz dobiti	(471.412)	287.711
Stanje na kraju godine	<u>-</u>	<u>471.412</u>
Nedostajuće rezerve iz dobiti		
Stanje na početku godine	(471.412)	(183.701)
Smanjenje rezervi iz dobiti	471.412	(287.711)
Stanje na kraju godine	<u>-</u>	<u>(471.412)</u>

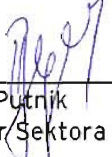
IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU u periodu od 01.01. do 31.12.2008. godine (nastavak)

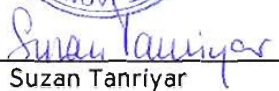
	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Neraspoređeni dobitak / (Akumulirani gubitak)		
Stanje na početku godine	(2.087.547)	(4.791.360)
Pokriće gubitka	2.104.457	2.512.799
Aktuarski (gubici) / dobici po dugoročnih beneficija zaposlenih	(4.038)	16.910
Dobitak tekuće godine	334.396	174.104
Stanje na kraju godine	<u>347.268</u>	<u>(2.087.547)</u>
Ukupno kapital	<u>10.537.710</u>	<u>10.215.135</u>

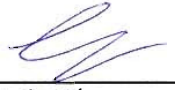
Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Beograd, 2. mart 2009. godine

Odobreno od rukovodstva Erste Bank a.d., Novi Sad

Vlasta Putnik
Direktor Sektora računovodstva

Suzan Tanriyar
Član Izvršnog odbora

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog odbora

IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE u periodu od 01.01. do 31.12.2008. godine

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	5.987.480	4.065.095
Prilivi od kamata	4.269.893	2.292.903
Prilivi od naknada	1.649.623	1.128.232
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda	64.541	642.497
Prilivi po osnovu dividendi i učešća u dobitku	3.423	1.463
 Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	 (4.762.629)	 (3.929.605)
Odlivi po osnovu kamata	(1.554.497)	(1.055.525)
Odlivi po osnovu naknada	(684.533)	(450.174)
Odlivi po osnovu zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	(1.245.085)	(981.470)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret prihoda	(252.257)	(214.784)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(1.026.257)	(1.227.652)
 Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja u plasmanima i depozitima	 1.224.851	 135.490
 Smanjenje plasmana i povećanje uzetih depozita	 5.826.314	 11.413.889
Povećanje depozita od banaka i komitenata	5.826.314	11.413.889
 Povećanje plasmana i smanjenje uzetih depozita	 (5.286.307)	 (16.839.786)
Povećanje kredita i plasmana bankama i komitentima	(4.124.706)	(15.850.915)
Povećanje hartija od vrednosti i drugih plasmana kojima se trguje i kratkoročnih hartija koje se drže do dospeća	(1.161.601)	(988.871)
 Neto priliv / (odliv) gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	 1.764.858	 (5.290.407)
Plaćen porez na dobit	(375)	(2.302)
 Neto priliv/ (odliv) gotovine iz poslovnih aktivnosti	 1.764.483	 (5.292.709)
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	22.615	856.764
Prilivi od dugoročnih ulaganja u hartije od vrednosti	-	111.652
Prilivi od prodaje udela (učešća)	4.049	83.005
Prilivi od prodaje nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava	18.566	662.107
 Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	 (261.334)	 (184.365)
Odlivi po osnovu ulaganja u dugoročne hartije od vrednosti	(34.207)	-
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava	(227.127)	(184.365)
 Neto (odliv) / priliv gotovine iz aktivnosti investiranja	 (238.719)	 672.399
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	4.698.096	5.165.689
Prilivi po osnovu uvećanja kapitala	-	5.163.138
Neto prilivi gotovine po osnovu subordiniranih obaveza	101.140	2.551
Neto prilivi gotovine po osnovu uzetih kredita	4.596.956	-
 Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	 (41.792)	 (3.566)
Odlivi po osnovu otkupa sopstvenih akcija	-	(91)
Neto odlivi gotovine po osnovu uzetih kredita	-	(3.475)
Ostali odlivi iz aktivnosti finansiranja	(41.792)	-
 Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	 4.656.304	 5.162.123

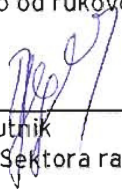
IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE u periodu od 01.01. do 31.12.2008. godine

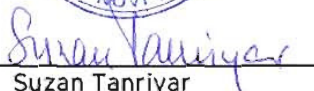
	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Svega neto priliv gotovine	16.534.505	21.501.437
Svega neto odliv gotovine	(10.352.437)	(20.959.624)
Neto povećanje gotovine	6.182.068	541.813
Gotovina na početku godine	1.859.047	1.263.591
Pozitivne kursne razlike	11.492.744	5.636.776
Negativne kursne razlike	(13.831.920)	(5.583.133)
GOTOVINA NA KRAJU PERIODA	5.701.939	1.859.047

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Beograd, 2. mart 2009. godine

Odobreno od rukovodstva Erste Bank a.d., Novi Sad

Vlasta Putnik
Direktor Sektora računovodstva

Suzan Tanriyar
Član Izvršnog odbora

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog odbora

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

1. OSNOVNE INFORMACIJE

Erste Bank a.d., Novi Sad (u daljem tekstu „Banka“) osnovana je 25. decembra 1989. godine pod nazivom Novosadska banka a.d., Novi Sad, koja je početkom avgusta 2005. godine, nakon uspešno okončanog procesa privatizacije, postala član Erste Bank Group.

Rešenjem Agencije za privredne registre br. BD 101499/2005 od 21. decembra 2005. godine registrovana je promena naziva Novosadske banke a.d. u Erste Bank a.d., Novi Sad.

Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu, kreditnih i depozitnih poslova u zemlji, poslova sa platnim karticama, poslove sa hartijama od vrednosti kao i za dilerske poslove. U skladu sa Zakonom o bankama i drugim finansijskim organizacijama Banka posluje na principima stabilnog i sigurnog poslovanja.

Sedište Banke se nalazi u Novom Sadu, ulica Bulevar Oslobođenja br.5. Matični broj Banke je 08063818, a Poreski identifikacioni broj je 101626723.

Banka je na dan 31. decembra 2008. godine imala 1.009 zaposlenih (2007.: 958 zaposlena).

Banka u svom sastavu ima 5 Poslovnih centara, 50 Filijala, 11 Ekspozitura i 2 Specijalizovana poslovna centra - centra za stambene kredite.

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

2.1 Osnove za pripremanje i prezentaciju finansijskih izveštaja

Finansijski izveštaji su pripremljeni u skladu sa važećim propisima u Republici Srbiji zasnovanim na Zakonu o računovodstvu i reviziji (Sl. glasnik RS br. 46/06), Zakonu o bankama (Sl. glasnik RS br. 107/05) i pratećom regulativom Narodne banke Srbije.

Zakon o računovodstvu i reviziji zahteva da finansijski izveštaji budu pripremljeni u skladu sa zakonskom i profesionalnom regulativom, koja podrazumeva Okvir za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja („Okvir“), Međunarodne Računovodstvene Standarde („MRS“), odnosno Međunarodne Standarde Finansijskog Izveštavanja („MSFI“), kao i tumačenja koja su sastavni deo standarda.

Okvir i MRS primenjivi na dan 31. decembra 2002. godine, koji su bili osnov za prethodni i tekući Zakon o računovodstvu i reviziji iz 2006. godine, su utvrđeni i objavljeni odlukom 011-00-738-2003-01 Ministra Finansija Republike Srbije od 30. decembra 2003. godine.

Izmene MRS, kao i novi MSFI i tumačenja izdati od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde i Komiteta za tumačenja međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja objavljeni su u Službenom glasniku Republike Srbije broj 16 od 12. februara 2008. godine na osnovu Rešenja ministra Republike Srbije.

Finansijski izveštaji su prikazani u formatu propisanim Pravilnikom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke i druge finansijske organizacije (Sl. glasnik RS br. 8/07, 74/08 i 3/09).

Imajući u vidu razlike između zahteva Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i određenih zahteva računovodstvenih propisa Republike Srbije i regulative Narodne banke Srbije, rukovodstvo Banke ne može dati izjavu o potpunoj usaglašenosti finansijskih izveštaja Banke sa zahtevima svih standarda i interpretacija izdatih od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde koji čine Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.1 Osnove za pripremanje i prezentaciju finansijskih izveštaja (nastavak)

Finansijski izveštaji su pripremljeni po metodi istorijskih nabavnih vrednosti, osim hartija od vrednosti kojima se trguje i hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju koje su vrednovane po fer vrednosti.

2.2. Standardi i interpretacije koji su izdati ali koji nisu još uvek u primeni

Na dan objavljivanja ovih finansijskih izveštaja sledeći standardi, izmene standarda i interpretacije su bile izdate od strane Odbora i Komiteta, ali njihova primena nije bila obavezna u 2008. godini, i nisu bile usvojene, odnosno nisu bili prevedene i zvanično usvojene u Republici Srbiji.

- IAS 1 - Prezentacija finansijskih izveštaja (primena od 1. januara 2009. godine),
- IAS 23 - „Troškovi zaduživanja“ (primena od 1. januara 2009. godine),
- ISFI 8 - Poslovni segmenti (primena od 1. januara 2009. godine),
- ISFI 3 - Poslovne kombinacije i IAS 27 - „Konsolidovani i pojedinačni finansijski izveštaji“ (primena od 1. jula 2009. godine),
- Dopuna ISFI 2 - Plaćanje na bazi akcija - Uslovi sticanja i poništenja (primena od 1. januara 2009. godine),
- Dopuna ISFI 32 - Finansijski instrumenti: prezentacija i IAS 1 - Prezentacija finansijskih izveštaja (primena od 1. januara 2009. godine),
- Dopuna IAS 39 - Finansijski instrumenti: priznavanje i merenje (primena od 1. jula 2009. godine),
- Dopuna ISFI 1 - Prava primena međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i IAS 27 - „Konsolidovani i pojedinačni finansijski izveštaji“ (primena od 1. januara 2009. godine),
- Poboljšani Međunarodni računovodstveni standardi u 2008. godini (primena od 1. januara 2009. godine),
- IFRIC 15 - Ugovori o izgradnji stambenih i poslovnih objekata (primena od 1. januara 2009. godine),
- Poboljšani ISFI 1 - Prava primena međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja (primena od 1. jula 2009. godine),
- IFRIC 17 - Raspodela nemonetarnih sredstava vlasnicima (primena od 1. jula 2009. godine).

Na dan objavljivanja ovih finansijskih izveštaja sledeća tumačenja nisu zvanično bila usvojena od strane Ministarstva finansija Republike Srbije.

- IFRIC 13 „Program lojalnosti klijentima“ (primena od 1. jula 2008. godine),
- IFRIC 14 - ISA 19 - Ograničenja definisanih primanja, minimalni zahtevi i njihova interakcija (primena od 1. januara 2008. godine),
- IFRIC 16 - Zaštita od rizika neto investicija u strano poslovanje (primena od 1. oktobra 2008. godine).

2.3 Značajna računovodstvena prosuđivanja i procene

U primeni računovodstvenih politika Banke, rukovodstvo koristi rasuđivanja i procene prilikom vrednovanja iznosa prikazanih u finansijskim izveštajima. Najznačajnija rasuđivanja i procene obuhvataju:

Poštena („fer“) vrednost finansijskih instrumenata

Kada se poštena („fer“) vrednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza prikazanih u bilansu stanja ne može utvrditi na osnovu informacija i podataka koji se mogu dobiti na aktivnom tržištu, one se određuju procenjivanjima zasnovanim na informacijama koje su dostupne na tržištu, ali kada to nije izvodljivo, uključuju određeni stepen rasuđivanja u proceni „fer“ vrednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.3 Značajna računovodstvena prosuđivanja i procene (nastavak)

Gubici po osnovu obezvređenja kredita

Rukovodstvo Banke razmatra kredite i plasmane na dan finansijskog izveštavanja kako bi se procenilo da li je potrebno priznati gubitke po osnovu obezvređenja u bilansu uspeha. U procesu procene iznosa obezvređenja, potrebno je posebno rasuđivanje rukovodstva o iznosima i vremenskoj projekciji budućih tokova gotovine. Takve procene se zasnivaju na pretpostavkama više faktora, a stvarni rezultati se mogu razlikovati, uslovljavajući promene u ispravkama vrednosti u budućnosti.

Pored ispravki vrednosti kredita i plasmana zasnovanih na pojedinačnim procenama, Banka formira i grupnu (kolektivnu) ispravku vrednosti za izloženosti koje, iako nisu posebno identifikovane pojedinačnom procenom kao obezvređene, imaju veći rizik neispunjenja ugovornih obaveza u odnosu na period ugovaranja. U ovoj proceni se uzimaju u obzir istorijska iskustva o kreditnim gubicima i različiti drugi faktori.

Obezvređenje učešća u kapitalu

Banka smatra učešća u kapitalu raspoloživa za prodaju obezvređenim kada postoji dokumentovano (tržišni podaci) ili procenjeno smanjenje fer vrednosti ovih sredstava ispod njihove nabavne vrednosti.

Odložena poreska sredstva

Banka priznaje odložena poreska sredstva po osnovu neiskorišćenih prenosivih poreskih gubitaka i prenosivih poreskih kredita do mere do koje je verovatno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da neiskorišćeni prenosivi poreski krediti i neiskorišćeni prenosivih poreski gubici budu iskorišćeni. Značajno rasuđivanje rukovodstva je potrebno u određivanju iznosa odloženih poreskih sredstava koja mogu biti priznata, na osnovu očekivanog vremena i procene iznosa budućih oporezivih dobitaka i budućih strategija poreskog planiranja.

Dugoročne beneficije zaposlenih

Obaveze i troškovi po osnovu dugoročnih beneficija zaposlenih se određuju korišćenjem aktuarskog vrednovanja. Aktuarsko vrednovanje podrazumeva pretpostavke o diskontnim stopama, budućem povećanju zarada, odlascima zaposlenih i stopama mortaliteta. Usled dugoročne prirode ovih obaveza, njihove procene su predmet značajnih neizvesnosti.

2.4 Pregled značajnih računovodstvenih politika

Najvažnije računovodstvene politike primenjene prilikom pripremanja ovih finansijskih izveštaja su prikazane u nastavku.

(1) Preračun stranih valuta

Finansijski izveštaji su izraženi u dinarima Republike Srbije (RSD), koja je izveštajna i funkcionalna valuta Banke. Osim ako je drugačije naznačeno, iznosi u finansijskim izveštajima su iskazani u hiljadama RSD.

Transakcije u stranoj valuti preračunavaju se u dinare po kursu Narodne banke Srbije na dan transakcije.

Monetarna sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti, na dan bilansa stanja, preračunate su u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije važećem na dan bilansa stanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.4 Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

Kursne razlike koje nastaju prilikom preračuna transakcija u stranoj valuti, kao i monetarnih sredstava i obaveza iskazanih u stranoj valuti su evidentirane u korist bilansa uspeha u okviru pozicije prihoda i rashoda od kursnih razlika. Dobici i gubici koji nastaju prilikom preračuna finansijskih sredstava i obaveza sa valutnom klauzulom evidentirani su u okviru prihoda i rashoda od promene vrednosti imovine i obaveza.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja.

(2) Finansijski instrumenti

(I) *Početno priznavanje finansijskih instrumenata*

Klasifikacija finansijskih instrumenata prilikom početnog priznavanja zavisi od svrhe zbog koje su finansijski instrumenti stečeni i njihovih karakteristika. Finansijski instrumenti se prilikom početnog priznavanja vrednuju po fer vrednosti korigovanoj za nastale zavisne troškove kupovine ili njihovog emitovanja, izuzev u slučaju hartija od vrednosti i drugih plasmana kojima se trguje.

(II) *Derivati*

Na dan 31.12.2008. godine Banka nije imala derivate.

(III) *Hartije od vrednosti i drugi plasmani kojima se trguje*

Hartije od vrednosti i drugi plasmani kojima se trguje obuhvataju sve finansijske instrumente namenjene trgovanju i derivate i priznaju se u bilansu stanja po fer vrednosti. Promene fer vrednosti se priznaju u bilansu uspeha. Prihodi od kamata i prihodi od dividendi na ove instrumente se priznaju u okviru prihoda od kamata, odnosno prihoda od dividendi u skladu sa definisanim ugovornim uslovima, odnosno kada se ustanovi pravo na priliv po osnovu dividende.

(IV) *Finansijske obaveze kojima se trguje*

Banka nije imala finansijske obaveze kojima trguje.

(V) *Finansijska sredstva ili finansijske obaveze koje se iskazuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha*

Rukovodstvo nije prilikom inicijalnog priznavanja klasifikovalo finansijske instrumente u kategorije finansijskih sredstava ili obaveza koji se iskazuju po fer vrednosti preko bilansa uspeha.

(VI) *Dobici na prvi dan*

Kada se cena transakcije na neaktivnom tržištu razlikuje od fer vrednosti na osnovu ostalih uporedivih tržišnih transakcija u okviru istog instrumenta ili baziranih na tehnikama procenjivanja čiji varijabilni parametri obuhvataju samo podatke raspoložive na uporedivim tržištima, Banka odmah priznaje razliku između cene transakcije i poštene „fer“ vrednosti (dobitak na prvi dan) u bilansu uspeha.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.4 Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

(VII) Ulaganja u hartije od vrednosti koja se drže do dospeća

Hartije od vrednosti koja se drže do dospeća imaju fiksne ili odredive iznose plaćanja i datume dospeća i Banka ima nameru i mogućnost da ih drži do dospeća. Nakon početnog vrednovanja, ulaganja u hartije od vrednosti koje se drže do dospeća se iskazuju u neotplaćenim iznosima plasmana, uzimajući u obzir sve popuste ili premije prilikom sticanja, umanjnim za iznose ispravki vrednosti po osnovu obezvređenja. Prihodi po osnovu obračunatih kamata na ove instrumente se obračunavaju metodom efektivne kamatne stope, uzimajući u obzir diskonte i premije ostvarene prilikom sticanja određenog instrumenta, i iskazujući u okviru prihoda od kamata. Naknade koje su deo efektivnog prinosa na ove instrumente se razgraničavaju i iskazuju kao pasivna vremenska razgraničenja i priznaju u korist bilansa uspeha tokom perioda trajanja instrumenta.

(VIII) Krediti i plasmani bankama i komitentima

Kredit i plasmani bankama i komitentima predstavljaju finansijska sredstva koja imaju fiksne ili odredive iznose plaćanja i datume dospeća i koja nisu kotirana na aktivnom tržištu. Ova sredstva nisu stečena sa namerom da se odmah ili u kratkom roku ponovo prodaju i nisu klasifikovana kao hartije od vrednosti ili drugi plasmani kojima se trguje ili hartije od vrednosti raspoložive za prodaju.

Nakon početnog vrednovanja, kredit i plasmani bankama i komitentima se iskazuju u neotplaćenim iznosima plasmana, uzimajući u obzir sve popuste ili premije prilikom sticanja, umanjnim za iznose ispravki vrednosti po osnovu obezvređenja. Prihodi i potraživanja po osnovu obračunatih kamata na ove instrumente se evidentiraju u okviru prihoda od kamata, odnosno potraživanja od kamata i naknada. Naknade koje su deo efektivnog prinosa na ove instrumente se razgraničavaju i iskazuju kao pasivna vremenska razgraničenja i priznaju u korist bilansa uspeha u okviru prihoda od kamata tokom perioda trajanja instrumenta.

(IX) Učešća u kapitalu i ostale hartije od vrednosti raspoložive za prodaju

Učešća u kapitalu i ostale hartije od vrednosti raspoložive za prodaju su sredstva koja su prilikom inicijalnog vrednovanja klasifikovana u ovu kategoriju ili koja se ne kvalifikuju za klasifikaciju u kategorije sredstava koja se iskazuju po fer vrednosti preko bilansa uspeha, hartija od vrednosti koje se drže do dospeća ili kredita i plasmana. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju obuhvataju učešća u kapitalu drugih pravnih lica i dužničke hartije od vrednosti.

Nakon početnog vrednovanja, ovi instrumenti se vrednuju po fer vrednosti, osim što se učešća u kapitalu koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano utvrditi, vrednuju po nabavnoj vrednosti. Nerealizovani gubici i dobici se priznaju direktno u korist ili na teret kapitala u okviru revalorizacionih rezervi. Kada dođe do otuđenja sredstava, akumulirani gubici ili dobici, prethodno priznati u okviru kapitala, se priznaju u korist ili na teret bilansa uspeha u okviru dobitaka ili gubitaka od prodaje hartija od vrednosti. Dividende stečene tokom držanja finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju su uključene u prihode od dividendi i učešća u kapitalu kada je nastalo pravo na priliv po osnovu dividendu. Gubici po osnovu obezvređenja ovih ulaganja se priznaju u okviru bilansa uspeha i za iznos priznatih gubitaka se umanjuju revalorizacione rezerve.

(X) Izdati finansijski instrumenti i ostale finansijske obaveze

Izdati finansijski instrumenti ili njihove komponente se klasifikuju kao obaveze kada suština ugovornog odnosa ukazuje da Banka ima obavezu ili da isporuči gotovinu ili neko drugo finansijsko sredstvo imaocu ili da ispuni obavezu na drugačiji način od razmene gotovine ili drugog finansijskog sredstva za fiksni broj sopstvenih akcija.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.4 Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

(XI) Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Finansijska sredstva

Finansijsko sredstvo (ili deo finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava) prestaje da se priznaje ukoliko:

- je došlo do isteka prava na gotovinske prilive po osnovu tog sredstva; ili
- je Banka prenela pravo na gotovinske prilive po osnovu sredstva ili je preuzela obavezu da izvrši isplatu primljene gotovine po osnovu tog sredstva u punom iznosu bez materijalno značajnog odlaganja plaćanja trećem licu po osnovu ugovora o prenosu; i
- Banka je ili izvršila prenos svih rizika i koristi u vezi sa sredstvom, ili nije ni prenela, ni zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, ali je prenela kontrolu nad njim.

Kada je Banka prenela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je sklopila ugovor o prenosu, i pri tom nije niti prenela niti zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj meri koliko je Banka angažovana u pogledu sredstva. Dalje angažovanje Banke, koje ima formu garancije na preneseno sredstvo, se vrednuje u iznosu originalne knjigovodstvene vrednosti sredstva ili iznosu maksimalnog iznosa naknade koju bi Banka morala da isplati, u zavisnosti koji iznos je niži.

Finansijske obaveze

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje ukoliko je ispunjenje te obaveze izvršeno, ukoliko je obaveza ukinuta ili ukoliko je isteklo važenje obaveze. U slučaju gde je postojeća finansijska obaveza zamenjena drugom obavezom prema istom poveriocu, ali pod značajno promenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmenjeni, takva zamena ili promena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrednosti obaveze priznaje u bilansu uspeha.

(XII) Utvrđivanje fer vrednosti

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan bilansa stanja se bazira na kotiranim tržišnim cenama bez umanjenja po osnovu transakcionih troškova.

Fer vrednost finansijskih instrumenta koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem odgovarajućih tehnika procene. Tehnike procene obuhvataju tehnike neto sadašnje vrednosti, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišne cene i ostale relevantne modele.

(XIII) Obezvredenje finansijskih sredstava

Na dan svakog bilansa stanja Banka procenjuje da li postoje objektivni dokazi obezvredjenja nekog sredstva ili grupe sredstava. Smatra se da je finansijsko sredstvo ili grupa sredstava obezvredeni ako, i samo ako, postoje objektivni dokazi obezvredjenja koji proizilaze iz jednog ili više događaja nastalih nakon inicijalnog priznavanja sredstva i taj događaj (ili događaji) utiče na procenjene buduće tokove gotovine finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se pouzdano mogu proceniti. Dokazi o obezvredjenju uključuju indikacije da se jedan dužnik ili grupa dužnika suočava sa značajnim finansijskim poteškoćama, docnje pri servisiranju kamate ili glavnice, verovatnoću da će doći do stečaja ili neke druge finansijske reorganizacije i kada dostupni podaci pokazuju da je došlo do merljivog smanjenja budućih tokova gotovine, kao što su promene u okviru neizmirenih obaveza ili ekonomskih uslova koji su u korelaciji sa odstupanjima od ugovorenih uslova.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.4 Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

(XIII) Obezvredenje finansijskih sredstava (nastavak)

Kredit i plasmani bankama i komitentima

Prilikom procene obezvredjenja kredita i plasmana bankama i komitentima vrednovanih po amortizovanoj nabavnoj vrednosti, Banka prvo vrši individualnu procenu da utvrdi da li postoje objektivni dokazi o obezvredjenju za svako finansijsko sredstvo koje je individualno značajno, kao i grupnu procenu za finansijska sredstva koja nisu individualno značajna. Ukoliko Banka utvrdi da ne postoje objektivni dokazi o obezvredjenju za finansijska sredstva za koja je vršena individualna procena Banka svrstava takva sredstva u grupu finansijskih sredstava sa sličnim karakteristikama kreditnog rizika i vrši grupnu procenu obezvredjenja. Sredstva za koja se vrši individualna procena obezvredjenja i za koja se priznaje gubitak po osnovu obezvredjenja nisu uključena u grupnu procenu obezvredjenja.

Ukoliko postoje objektivni dokazi da je došlo do gubitka usled obezvredjenja, iznos gubitka se vrednuje kao razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti budućih tokova gotovine (ne uzimajući u obzir očekivane kreditne gubitke koji još uvek nisu nastali). Knjigovodstvena vrednost sredstva se smanjuje korišćenjem računa ispravke vrednosti i iznos gubitka se priznaje na teret bilansa uspeha. Kredit i sa njima povezana ispravka vrednosti se u potpunosti isknjižavaju kada ne postoje realni izgledi da će sredstva u budućnosti biti nadoknađena i kada su kolaterali realizovani ili je izvršen prenos kolaterala na Banku. Ukoliko, tokom naredne godine, dođe do smanjenja ili povećanja iznosa priznatog gubitka usled obezvredjenja, koje nastaje kao posledica nekog događaja koje se desio nakon ranije priznatog obezvredjenja, prethodno priznat gubitak po osnovu obezvredjenja se povećava ili smanjuje korigovanjem računa ispravke vrednosti.

Sadašnja vrednost očekivanih budućih tokova gotovine se diskontuje korišćenjem originalne efektivne kamatne stope finansijskog sredstva. Ukoliko kredit ima varijabilnu kamatnu stopu, koristi se tekuća efektivna kamatna stopa. Obračun sadašnje vrednosti procenjenih budućih tokova gotovine finansijskog sredstva obezbeđenog kolateralom reflektuje tokove gotovine koji mogu nastati iz procesa realizacije kolaterala, umanjene za troškove realizacije i prodaje kolaterala, bez obzira da li je verovatno da će doći do procesa realizacije kolaterala ili ne.

U svrhe grupne procene obezvredjenja, finansijska sredstva se grupišu na osnovu internog sistema klasifikacije koji Banka koristi uzimajući u obzir karakteristike kreditnog rizika kao što su vrsta plasmana, industrija, geografska lokacija, vrste kolaterala, postojanje dospelih potraživanja i ostale relevantne faktore.

Budući tokovi gotovine koji se odnose na grupu finansijskih sredstava koji su predmet grupne procene obezvredjenja se procenjuju na osnovu istorijskih iskustava o gubicima po osnovu sredstava sa sličnim karakteristikama kreditnog rizika. Istorijska iskustva se koriguju na osnovu dostupnih tekućih podataka kako bi se odrazili efekti tekućih uslova koji nisu imali uticaja na godine na kojima se zasniva istorijsko iskustvo, kao i da bi se uklonili efekti uslova koji su postojali tokom istorijskog perioda, a ne postoje na dan bilansa stanja. Metodologija i pretpostavke koji se koriste za procenu budućih tokova gotovine se redovno pregledaju da bi se smanjile razlike između procenjenih iznosa i stvarnog iskustva po osnovu gubitka.

Ulaganja u hartije od vrednosti koje se drže do dospeća

Banka vrši individualnu procenu da bi utvrdila da li postoje objektivni dokazi o obezvredjenju ulaganja u hartije od vrednosti koje se drže do dospeća. Ukoliko postoje objektivni dokazi da je došlo do obezvredjenja, iznos gubitka po osnovu obezvredjenja se vrednuje kao razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih tokova gotovine. Knjigovodstvena vrednost sredstva se smanjuje i iznos gubitka se priznaje na teret bilansa uspeha.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.4 Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

(XIII) Obezvredenje finansijskih sredstava (nastavak)

Ulaganja u hartije od vrednosti koje se drže do dospeća (nastavak)

Ukoliko, u narednoj godini, dođe do smanjenja iznosa procenjenog obezvredjenja kao posledica nekog događaja koji je usledio nakon priznavanja obezvredjenja, svaki iznos obezvredjenja koji je prethodno priznat se umanjuje i efekti se evidentiraju u korist bilansa uspeha.

Učešća u kapitalu i ostale hartije od vrednosti raspoložive za prodaju

Kada su u pitanju učešća u kapitalu i ostale hartije od vrednosti raspoložive za prodaju, Banka vrši procenu na dan bilansa stanja da li postoje objektivni dokazi da je jedno ili više ulaganja obezvredeno.

U slučaju učešća u kapitalu drugih pravnih lica klasifikovanih kao raspoloživih za prodaju, u objektivne dokaze se svrstavaju značajan ili prolongiran pad fer vrednosti ulaganja ispod nabavne vrednosti. Kada postoje dokazi o obezvredjenju, kumulativni gubitak, vrednovan kao razlika između nabavne cene i tekuće fer vrednosti, umanjen za bilo koji gubitak usled obezvredjenja tog ulaganja, koje je prethodno priznato u na teret bilansa uspeha, se uklanja iz kapitala i priznaje se na teret bilansa uspeha. Ispravke vrednosti po osnovu obezvredjenja učešća u kapitalu se ne ukidaju preko bilansa uspeha, već se povećanja fer vrednosti, nakon priznatog obezvredjenja, priznaje direktno u korist kapitala. Ispravke vrednosti po osnovu obezvredjenja učešća u kapitalu, koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano utvrditi, se procenjuju kao razlika između njihove knjigovodstvene vrednosti i sadašnje vrednosti očekivanih budućih tokova gotovine, priznaju se na teret bilansa uspeha i ne ukidaju do prestanka priznavanja sredstava.

U slučaju dužničkih instrumenata koji su klasifikovani kao raspoloživi za prodaju, obezvredjenje se procenjuje na osnovu istih kriterijuma kao i za finansijska sredstva koja se iskazuju po amortizovanoj nabavnoj vrednosti. Ukoliko se, u narednoj godini, fer vrednost dužničkog instrumenta poveća i ukoliko se taj rast može objektivno povezati sa događajem koji se desio nakon što je gubitak usled obezvredjenja priznat na teret bilansa uspeha, gubitak usled obezvredjenja se ukida u korist bilansa uspeha.

(XIV) Reprogramirani krediti

Kada je u mogućnosti, Banka radije reprogramira kredite nego što realizuje sredstva obezvredjenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate kao i nove uslove kreditiranja. Nakon izmene uslova, ne smatra se da je kredit dospeo. Rukovodstvo kontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja. I dalje se vrši individualna ili grupna procena obezvredjenja, primenom prvobitne efektivne kamatne stope.

(XV) Netiranje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se mogu netirati i prikazati u neto iznosu u bilansu stanja, ako i samo ako Banka ima zakonsko pravo prebijanja priznatih iznosa sredstava i obaveza i ukoliko namerava da izvrši izmirenje u neto iznosu ili da istovremeno realizuje sredstvo i izmiri obavezu.

(XVI) Računovodstvo hedžinga

Banka ne koristi računovodstvo hedžinga.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.4 Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

(3) Lizing

Sagledavanje da li je određeni ugovor lizing ili sadrži elemente lizinga se zasniva na suštini ugovora i zahteva procenu da li ispunjenje ugovora zavisi od upotrebe određenog sredstva ili grupe sredstava i da li ugovor podrazumeva prenos prava korišćenja sredstava.

Banka kao zakupac

Finansijski lizing, kojim se u suštini na Banku prenose svi rizici i koristi koji proizilaze iz vlasništva nad predmetom lizinga, se kapitalizuje na početku lizinga po fer vrednosti predmeta lizinga ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih lizing rata, ukoliko je ova vrednost niža i priznaje u okviru nekretnina i opreme sa odgovarajućom obavezom prema zakupodavcu koja se iskazuje u okviru ostalih obaveza. Lizing rate se raspoređuju na finansijski rashod i smanjenje obaveze po osnovu lizinga kako bi se ostvarila konstantna kamatna stopa na preostali iznos obaveza. Finansijski rashodi se priznaju direktno na teret bilansa uspeha u okviru rashoda od kamata.

Ukoliko nije izvesno da će Banka do kraja trajanja lizinga steći vlasništvo nad predmetom lizinga, taj predmet se u potpunosti amortizuje tokom trajanja lizinga ili njegovog korisnog veka trajanja, u zavisnosti od toga koji je period kraći.

Lizing rate po osnovu operativnog lizinga se ne priznaju u bilansu stanja. Lizing rate se priznaju kao rashodi na teret bilansa uspeha linearno tokom trajanja lizinga u okviru ostalih poslovnih rashoda.

(4) Priznavanje prihoda i rashoda

Prihodi se priznaju u meri u kojoj je verovatno da će Banka ostvariti priliv ekonomskih koristi i da se prihodi mogu pouzdano proceniti. Sledeći specifični kriterijumi priznavanja takođe moraju biti ispunjeni da bi prihodi bili priznati.

(I) Prihodi od kamata i slični prihodi i rashodi

Za sve finansijske instrumente vrednovane po amortizovanoj vrednosti i kamatonosne finansijske instrumente raspoložive za prodaju, prihodi ili rashodi od kamata se iskazuju po efektivnoj kamatnoj stopi. Prilikom određivanja efektivne kamatne stope uzimaju se u obzir svi ugovorni uslovi koji se odnose na taj finansijski instrument, osim naknada ili dodatnih troškova koji su povezani sa odobravanjem kredita, ali ne i budući kreditni gubici.

(II) Prihodi od naknada i provizija

Banka ostvaruje prihode od naknada i provizija koji proizilaze iz širokog spektra usluga koje Banka pruža svojim klijentima. Prihodi od naknada se mogu svrstati u dve kategorije:

Prihod od naknada po osnovu usluga koje se pružaju u određenom vremenskom periodu

Naknade dobijene za pružanje usluga tokom određenog perioda su razgraničene tokom tog perioda.

Naknade za odobrenje kredita za one kredite koji će verovatno biti povučeni i ostale naknade koje se odnose na kredite su odložene (zajedno sa svim dodatnim troškovima) i prikazane u okviru pasivnih vremenskih razgraničenja, koja se prenose u korist bilansa uspeha i prikazuju u okviru prihoda od kamata tokom perioda trajanja finansijskog instrumenta.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.4 Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

(4) Priznavanje prihoda i rashoda (nastavak)

Prihodi od naknada povezani sa izvršenjem određenog posla

Naknade ili komponente naknada koje su povezane sa izvršenjem određenog posla se priznaju pošto se ispune odgovarajući kriterijumi.

(III) *Prihodi od dividendi*

Prihodi od dividendi se priznaju kada se ustanovi pravo Banke na prilog po osnovu dividendi.

(5) Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U izveštaju o novčanim tokovima, gotovina i gotovinski ekvivalenti se sastoje od gotovine u blagajni i stanja na žiro računu i tekućim računima kod drugih banaka.

(6) Nekretnine i oprema

Nekretnine i oprema se iskazuju po nabavnoj vrednosti izuzimajući troškove svakodnevnog održavanja, umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke po osnovu obezvređenja.

Amortizacija se obračunava korišćenjem proporcionalne metode u cilju smanjenja vrednosti nekretnina i opreme na njihove rezidualne vrednosti tokom procenjenih korisnih vekova upotrebe. Procenjeni korisni vekovi upotrebe sredstava se kreću u sledećim rasponima:

Građevinski objekti	40 do 50 godina
Kompjuterska oprema	4 godina
Ostala oprema	5 do 10 godina

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe sredstava obuhvataju se kao promene u računovodstvenim procenama.

Do prestanka priznavanja nekretnina i opreme dolazi nakon otuđenja ili kada se ne očekuju ekonomske koristi od tog sredstva u budućnosti. Gubici ili dobici koji proističu iz prestanka priznavanja vrednosti sredstva (obračunati kao razlika između neto prihoda od otuđenja i neto knjigovodstvene vrednosti sredstva) se priznaju u bilansu uspeha za godinu kada je došlo do prestanka priznavanja, u okviru ostalih poslovnih rashoda ili ostalih poslovnih prihoda.

(7) Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke po osnovu obezvređenja.

Korisni vek upotrebe nematerijalnih sredstava se procenjuje kao ograničen ili neograničen. Nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom trajanja se amortizuju tokom korisnog veka upotrebe. Period i metod amortizacije za nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom upotrebe se proveravaju najmanje jednom godišnje, na kraju finansijske godine. Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe ili očekivanom obrascu potrošnje budućih ekonomskih koristi sadržanih u sredstvu se obuhvataju tako što se promeni period ili metod amortizacije i tretiraju se kao promene u računovodstvenim procenama. Troškovi amortizacije nematerijalnih sredstava sa ograničenim vekom trajanja se priznaju na teret bilansa uspeha, u okviru ostalih poslovnih rashoda.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.4 Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

(7) Nematerijalna ulaganja (nastavak)

Amortizacija nematerijalnih ulaganja se obračunava korišćenjem proporcionalne metode u cilju smanjenja vrednosti nematerijalnih ulaganja na njihove rezidualne vrednosti tokom procenjenog korisnog veka upotrebe, kako sledi:

Licence za softver	10 godina
Ostala nematerijalna ulaganja	4 godina

(8) Obezvredenje nefinansijskih sredstava

Banka procenjuje na dan bilansa stanja, ukoliko događaji ili promene okolnosti ukazuju da knjigovodstvene vrednosti ne-finansijskih sredstava mogu biti obezvređene, da li postoje indikacije da ne-finansijsko sredstvo može da bude obezvređeno. Ukoliko takva indikacija postoji, odnosno kada se zahteva godišnje testiranje obezvređenja sredstva, Banka procenjuje nadoknadive vrednosti sredstva. Ukoliko se utvrdi da je knjigovodstvena vrednost sredstva (ili grupe sredstava, odnosno jedinice koja generiše gotovinu) veća od nadoknadive vrednosti, sredstvo je obezvređeno i knjigovodstvena vrednost sredstva se umanjuje do procenjenog iznosa nadoknadive vrednosti.

Prethodno priznat gubitak po osnovu obezvređenja se revidira samo ukoliko je došlo do promene u procenama korišćenim za određivanje nadoknadive vrednosti sredstva, od trenutka kada je gubitak po osnovu obezvređenja priznat. U tom slučaju, knjigovodstvena vrednost sredstva se uvećava do nadoknadive vrednosti.

(9) Finansijske garancije

U uobičajenom toku poslovanju Banka odobrava finansijske garancije koje se sastoje od plativih i činidbenih garancija, akreditiva, akcepta menica i drugih poslova jemstva. Finansijske garancije se inicijalno priznaju u bilansu stanja po fer vrednosti, u okviru rezervisanja, nakon priliva naknade po osnovu odobravanja finansijske garancije. Nakon inicijalnog priznavanja, obaveze Banke koje proističu iz finansijskih garancija se vrednuje u iznosu amortizovane naknade ili iznosu najbolje procene troškova neophodnih da bi se izmirila finansijska obaveza koja nastaje kao rezultat garancije, u zavisnosti koji je iznos viši.

Povećanje obaveza koje se odnosi na finansijske garancije se iskazuje na teret bilansa uspeha, u okviru rashoda indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja. Primljene naknade se priznaju u korist bilansa uspeha u okviru prihoda od naknada i provizija ravnomerno tokom perioda trajanja garancije.

(10) Naknade zaposlenima

Definisani planovi doprinosa

Banka obračunava i plaća doprinose za penziono i zdravstveno osiguranje i doprinose za osiguranje od nezaposlenosti po stopama utvrđenim zakonom na bazi bruto zarada zaposlenih. Troškovi doprinosa priznaju se u bilansu uspeha u istom periodu kao i troškovi zarada na koje se odnose. Banka nema dodatnih obaveza za naknade zaposlenima po ovom osnovu.

Dugoročne naknade zaposlenima

U skladu sa Zakonom o radu Banka ima obavezu isplate naknade zaposlenima prilikom odlaska u penziju (otpremnina) u iznosu od 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u Republici Srbiji u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju ili 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u Banci u mesecu koji

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.4 Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

(10) Naknade zaposlenima (nastavak)

Dugoročne naknade zaposlenima (nastavak)

prethodi mesecu odlaska u penziju, odnosno 3 mesečne zarade zaposlenog ostvarene u mesecu koji prethodi mesecu isplate - u zavisnosti šta je povoljnije za zaposlenog.

Pored toga, u skladu sa kolektivnom ugovorom, Banka je u obavezi da isplati i jubilarne nagrade za 10, 20, 30, godina neprekidnog rada u Banci. Jubilarne nagrade se isplaćuju u visini jedne, dve ili tri prosečne zarade ostvarene u poslednja tri meseca koja prethode datumu isplate, zavisno od trajanja neprekidnog rada kod poslodavca.

Troškovi i obaveze po osnovu ovih planova nisu obezbeđeni fondovima. Obaveze po osnovu naknada i sa njima povezani troškovi se priznaju u iznosu sadašnje vrednosti očekivanih budućih gotovinskih tokova primenom aktuarske metode projektovanja po jedinici prava. Aktuarski dobiti i gubici i troškovi prethodno izvršenih usluga priznaju se u bilansu uspeha kada nastanu, s tim što se aktuarski dobiti i gubici po osnovu otpremnina prilikom odlaska u penziju priznaju u okviru kapitala.

(11) Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Banka ima sadašnju obavezu, zakonsku ili izvedenu, kao rezultat prethodnog događaja, verovatno je da će biti potreban odliv ekonomskih koristi da bi obaveza bila izmirena i moguće je izvršiti pouzdanu procenu iznosa obaveze.

(12) Porez na dobit

Tekući porezi

Tekuća poreska sredstva i obaveze koja se odnose na tekuću i prethodne poreske godine vrednovani su u iznosu za koji se očekuje da će biti povraćen odnosno plaćen nadležnim poreskim organima. Primenjene poreske stope korišćene pri obračunu tekućih poreskih sredstava i obaveza su propisane poreskim propisima primenljivim na dan datuma bilansa stanja.

Odloženi porezi

Odloženi porezi na dobit se obračunavaju po metodi obaveza prema bilansu stanja na sve privremene razlike na dan bilansa stanja između sadašnje vrednosti sredstava i obaveza u finansijskim izveštajima i njihove vrednosti za svrhe oporezivanja.

Odložene poreske obaveze priznaju se na sve oporezive privremene razlike, izuzev ukoliko odložene poreske obaveze proističu iz inicijalnog priznavanja „goodwill-a“ ili sredstava i obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak, kao i ukoliko se odnose na oporezive privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima gde se trenutak ukidanja privremene razlike može kontrolisati i izvesno je da privremena razlika neće biti ukinuta u doglednom vremenskom periodu.

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve oporezive privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve oporezive privremene razlike, preneti neiskorišćeni poreski krediti i neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti, izuzev ukoliko se odložena poreska sredstva odnose na privremene razlike nastale iz inicijalnog priznavanja sredstava ili obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

2. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.4 Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

(12) Porez na dobit (nastavak)

Odloženi porezi (nastavak)

dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak ili na odbitne privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, kada se odložena poreska sredstva priznaju samo do mere do koje je izvesno da će privremene razlike biti ukinute u doglednoj budućnosti i da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve privremene razlike mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na dan svakog bilansa stanja i umanjuje do mere do koje više nije izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrednost ili deo vrednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti. Odložena poreska sredstva koja nisu priznata procenjuju se na dan svakog bilansa stanja i priznaju do mere do koje je postalo izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Odložena poreska sredstva i obaveze izračunavaju se na bazi zvaničnih poreskih stopa i propisa usvojenih ili suštinski usvojenih na dan datuma bilansa stanja.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke koje se direktno evidentiraju u korist ili na teret kapitala se takođe evidentiraju na teret, odnosno u korist kapitala.

(13) Uporedni podaci

U cilju usaglašavanja sa prezentacijom u tekućoj godini, izvršene su određene reklasifikacije uporednih podataka, kada je to bilo potrebno.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

3. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Prihodi od kamata		
Bankarski sektor	1.747.862	881.683
Javna preduzeća	9.175	140
Druga preduzeća	1.537.648	754.108
Preduzetnici	121.521	68.535
Javni sektor	13.060	7.568
Stanovništvo	946.598	589.641
Strana lica	1.753	332
Poljoprivrednici	21.835	-
	4.399.452	2.302.007
Rashodi od kamata		
Bankarski sektor	483.774	508.742
Javna preduzeća	24.614	5.050
Druga preduzeća	154.096	183.190
Preduzetnici	518	307
Javni sektor	208.177	73.218
Stanovništvo	454.375	222.779
Strana lica	249.935	76.598
Drugi komitenti	103	-
	1.575.592	1.069.884
Neto prihodi od kamata	2.823.860	1.232.123

Za obezvređena finansijska sredstva obračunata kamata se suspenduje iz prihoda i ista se naplatom priznaje u prihode.

Prihodi i rashodi od kamata po klasama finansijskih instrumenata:

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Prihodi od kamata		
Po osnovu kredita	2.869.999	1.473.059
Po osnovu REPO poslova	1.454.641	721.816
Po osnovu blagajničkih zapisa	62.550	99.770
Po osnovu depozita	4.012	7.129
Po osnovu ostalih plasmana	8.250	233
	4.399.452	2.302.007
Rashodi od kamata		
Po osnovu kredita	65.029	60.479
Po osnovu depozita	1.509.903	1.009.208
Po osnovu ostalih obaveza	660	197
	1.575.592	1.069.884
Neto prihodi od kamata	2.823.860	1.232.123

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

4. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Prihodi od naknada i provizija		
Poslovi platnog prometa u zemlji	272.519	225.544
Poslovi platnog prometa sa inostranstvom	42.876	26.382
Poslovi kupovine i prodaje deviza	747.905	469.669
Kreditni poslovi	156.658	69.247
Poslovi sa platnim karticama	127.499	89.838
Garancijski i drugi poslovi jemstva	113.078	34.217
Ostale naknade i provizije	182.350	231.325
	1.642.885	1.146.222
Rashodi od naknada i provizija		
Poslovi platnog prometa u zemlji	26.451	22.362
Poslovi platnog prometa sa inostranstvom	6.352	10.786
Poslovi kupovine i prodaje deviza	496.228	268.110
Kreditni poslovi	96.130	88.245
Poslovi sa platnim karticama	19.895	14.611
Ostale naknade i provizije	39.233	46.436
	684.289	450.550
Neto dobitak od naknada i provizija	958.596	695.672

5. NETO DOBITAK PO OSNOVU PRODAJE HARTIJA OD VREDNOSTI

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Hartije od vrednosti i ostali plasmani kojima se trguje	-	10.045
Učešća u kapitalu i hartije od vrednosti raspoložive za prodaju	54.973	375.170
Neto dobitak/gubitak po osnovu prodaje hartija od vrednosti	54.973	385.215

Banka je u toku 2008. godine izvršila prodaju učešća u kapitalu NLB Continental banke a.d. Novi Sad, deo Visa Inc, Pobede Holding a.d., Petrovaradin, Recreatours-a d.o.o., Beograd i Prospera Securities a.d., Beograd čija je ukupna knjigovodstvena vrednost na dan prodaje iznosila RSD 13.823 hiljada. Prodajom navedenih učešća Banka je ostvarila prihode od prodaje hartija od vrednosti u iznosu od RSD 54.973 hiljada.

6. NETO RASHODI / PRIHODI OD KURSNIH RAZLIKA

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Pozitivne kursne razlike	11.492.744	5.636.776
Negativne kursne razlike	(13.831.920)	(5.583.112)
Neto (rashodi) / prihodi od kursnih razlika	(2.339.176)	53.664

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

7. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Prihodi od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	8.175	439.149
Ostali poslovni prihodi	14.468	48.448
Ostali prihodi operativnog poslovanja	8.206	12.997
Ukupno ostali poslovni prihodi	30.849	500.594

8. REZULTAT PO OSNOVU INDIREKTNIH OTPISA PLASMANA I REZERVISANJA

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Prihodi od ukidanja ispravki vrednosti bilansnih pozicija:		
- kamata, naknada, prodaje, promene fer vrednosti derivata i druga potraživanja (Napomena 15)	338.825	82.544
- dati krediti i depoziti (Napomena 16)	4.408.016	2.186.564
- hartije od vrednosti (Napomena 17)	377.501	230.737
- udeli (Napomena 17)	1.623	2.300
- ostala sredstva (Napomena 20)	1.346	10.237
- ostali plasmani (Napomena 18)	45.927	30.825
	5.173.238	2.543.207
Prihodi od ukidanja rezervisanja:		
- Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni (Napomena 24)	1.859.755	161.871
	1.859.755	161.871
Prihodi od naplaćene suspendovane kamate	2.324	-
Rashodi indirektnih otpisa plasmana:		
- kamata, naknada, prodaje, promene fer vrednosti derivata i druga potraživanja (Napomena 15)	323.543	48.545
- dati krediti i depoziti (Napomena 16)	4.811.054	2.283.161
- hartije od vrednosti (Napomena 17)	285.557	259.111
- udeli (Napomena 17)	-	14.252
- ostala sredstva (Napomena 20)	10.077	8.177
- ostali plasmani (Napomena 18)	35.145	35.911
	5.465.376	2.649.157
Rashodi rezervisanja:		
- Rezervisanja za sudske sporove (Napomena 24)	197.652	86.913
- Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni (Napomena 24)	2.111.657	228.930
	2.309.309	315.843
Rezultat po osnovu indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja	(739.368)	(259.922)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

9. OSTALI POSLOVNI RASHODI

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi:

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Neto zarade i naknade zarada	698.095	612.966
Porezi i doprinosi na zarade na teret zaposlenog	256.535	242.819
Otpremnine, jubilarne nagrade, bonusi i regres	278.712	119.754
Ostali lični rashodi	12.824	8.321
Ukupno troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	1.246.166	983.860

Troškovi amortizacije:

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Amortizacija osnovnih sredstava	107.233	106.088
Amortizacija nematerijalnih ulaganja	9.512	4.808
Ukupno troškovi amortizacije	116.745	110.896

Operativni i ostali poslovni rashodi:

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Profesionalne usluge	241.948	307.529
Donacije i sponzorstva	31.617	19.802
Reklama i propaganda	251.211	110.461
PTT i telekomunikacione usluge	50.492	46.134
Premije osiguranja	60.406	41.418
Troškovi zakupa	303.583	264.082
Troškovi materijala	91.240	72.345
Troškovi poreza i doprinosa	97.482	58.009
Održavanje osnovnih sredstava i informatičkog softvera	140.029	50.808
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	2.007	3.849
Doprinosi na zarade na teret poslodavca	155.531	146.700
Dnevnice i putni troškovi	42.563	34.084
Obuke i savetovanja	18.688	13.778
Ostalo	81.854	90.151
Ukupno operativni i ostali poslovni rashodi	1.568.651	1.259.150

10. PRIHODI OD PROMENE VREDNOSTI IMOVINE I OBAVEZA

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Prihodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	5.384.578	2.015.410
Prihodi od promene vrednosti HOV	26.835	19.475
Prihodi od promene vrednosti obaveza	146.274	134.610
Ukupno prihodi od promene vrednosti imovine i obaveza	5.557.687	2.169.495

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

11. RASHODI OD PROMENE VREDNOSTI IMOVINE I OBAVEZA

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Rashodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	2.777.925	2.093.045
Rashodi od promene vrednosti HOV	22.913	42.658
Rashodi od promene vrednosti obaveza	285.522	117.817
Ukupno rashodi od promene vrednosti imovine i obaveza	3.086.360	2.253.520

12. POREZ NA DOBIT

Komponente poreza na dobit:

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Odloženi porez na dobit	1.474	3.226
Ukupno porez na dobit	1.474	3.226

Stanje preplaćenih obaveza po osnovu tekućeg poreza na dobitak iznosi RSD 2.438 hiljada dinara pošto je isti iznos u toku 2007. i 2008. godine uplaćen preko akontacija za obavezu iz 2006. godine.

Usaglašavanje ukupnog iznosa poreza na dobit iskazanog u bilansu uspeha sa proizvodom iznosa dobitka pre oporezivanja i propisane poreske stope:

	2008. RSD hiljada
Dobit pre oporezivanja	332.922
Porez na dobit po stopi od 10%	(33.292)
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	(27.744)
Efekti korišćenja prenosivih poreskih gubitaka po osnovu kojih nisu bila priznata odložena poreska sredstva	56.082
Poresko umanjeње po osnovu dividendi	342
Poreske olakšice po osnovu zapošljavanja novih radnika na neodređeno	7.729
Poreski krediti po osnovu ulaganja u osnovna sredstva	24.783
Nepriznata odložena poreska sredstva po osnovu poreskih kredita po osnovu ulaganja u osnovna sredstva	(24.783)
Ostalo	(1.643)
Porez na dobit iskazan u bilansu uspeha	1.474

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na iznose evidentirane direktno u korist ili na teret kapitala su sledeći:

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Ukupno odloženi porez evidentiran u korist/na teret kapitala	(153)	1.876

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

12. POREZ NA DOBIT (nastavak)

	Odložena poreska sredstva 2008	Odložene poreske obaveze 2008	Bilans uspeha 2008	Odložena poreska sredstva 2007	Odložene poreske obaveze 2007	Bilans uspeha 2007
	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada
Privremene razlike:						
- Nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja	-	(9.847)	762	-	(10.609)	3.226
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	-	(1.738)	712	-	(2.602)	-
Ukupno	-	(11.585)	1.474	-	(13.211)	3.226

Na dan 31. decembra 2008. godine Banka nije priznala odložena poreska sredstva po osnovu neiskorišćenih prenosivih poreskih gubitaka u iznosu od RSD 472.639 hiljada (2007.: RSD 528.724 hiljada) i neiskorišćenih prenosivih poreskih kredita u iznosu od RSD 42.982 hiljada (2007: RSD 18.199 hiljada), zbog neizvesnosti postojanja dovoljnih iznosa budućih oporezivih dobitaka u odnosu na koje bi se odložena poreska sredstva mogla iskoristiti. Prava na prenose neiskorišćenih poreskih gubitaka i kredita ističu u sledećim periodima:

	Prenosivi poreski gubici 2008	Prenosivi poreski krediti 2008	Prenosivi poreski gubici 2007	Prenosivi poreski krediti 2007
	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada
Do jedne godine	-	-	-	-
Od jedne do pet godina	119.350	-	-	-
Preko pet godina	4.607.040	42.982	5.287.240	18.199

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

13. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
U dinarima		
Žiro račun	3.704.544	566.308
Gotovina u blagajni	743.119	623.246
Gotovinski ekvivalenti	-	306.947
	4.447.663	1.496.501
U stranoj valuti		
Devizni računi	960.771	138.296
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	292.344	223.028
Gotovinski ekvivalenti u stranoj valuti	18	16
	1.253.133	361.340
 Zlato i ostali plemeniti metali	 1.143	 1.206
 Stanje na dan 31. decembra	 5.701.939	 1.859.047

Banka je dužna da u obračunskom periodu održava prosečno dnevno stanje izdvojene dinarske obavezne rezerve na svom žiro-računu.

Obavezna dinarska rezerva predstavlja minimalnu rezervu u dinarima izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije (Službeni glasnik Republike Srbije broj 112/2008) koja propisuje da banke obračunavaju dinarsku obaveznu rezervu po stopi od 10% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih sredstava u toku jednog kalendarskog meseca. Izuzetno od ovoga banke obaveznu dinarsku rezervu obračunavaju po stopi od 45% na iznos prosečnog dnevnog knjigovodstvenog stanja dinarskih depozita u prethodnom kalendarskom mesecu koji su indeksirani deviznom klauzulom, 45% na iznos prosečnog dnevnog knjigovodstvenog stanja obaveza u dinarima u prethodnom kalendarskom mesecu po osnovu depozita i kredita primljenih iz inostranstva i to do nivoa te osnovice iz septembra 2008. i po stopi 0% na pozitivnu razliku između dela dinarske osnovice koju čine obaveze u dinarima po osnovu kredita i depozita primljenih iz inostranstva iz prethodnog kalendarskog meseca i tog dela osnovice iz septembra 2008. godine.

Obračunata dinarska obavezna rezerva predstavlja zbir obračunate obavezne rezerve u dinarima i 40% dinarske protivvrednosti obračunate devizne obavezne rezerve.

Obračunata dinarska obavezna rezerva za decembar 2008. godine iznosila je RSD 3.548.159 hiljada.

14. OPOZIVI DEPOZITI I KREDITI

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
U dinarima		
Depoziti viškova likvidnih sredstava	-	1.700.000
Kredit po repo transakcijama	6.106.114	7.220.663
U stranoj valuti		
Obavezna rezerva kod NBS	3.252.664	3.392.254
Stanje na dan 31. decembra	9.358.778	12.312.917

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

14. OPOZIVI DEPOZITI I KREDITI (nastavak)

Devizna obavezna rezerva predstavlja minimalnu rezervu u stranoj valuti izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije (Službeni glasnik Republike Srbije broj 112/2008) koja propisuje da banke obračunavaju deviznu obaveznu rezervu po stopi od 45% na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih sredstava u toku jednog kalendarskog meseca. Izuzetno od ovoga banke obračunavaju deviznu obaveznu rezervu po stopi od 100% na iznos prosečnog dnevnog knjigovodstvenog stanja deviznih sredstava u prethodnom kalendarskom mesecu koja davaoci lizinga drže na posebnom računu otvorenom kod Banke; po stopi od 20% na iznos prosečnog dnevnog knjigovodstvenog stanja deviznih subordiniranih obaveza u prethodnom kalendarskom mesecu do nivoa tog dela devizne osnovice iz septembra 2008. godine, po stopi od 40% po osnovu obaveza po deviznoj štednji položenoj kod Banke, po stopi 0% na pozitivnu razliku između dela devizne osnovice koju čine obaveze u devizama po osnovu depozita i kredita primljenih iz inostranstva iz prethodnog kalendarskog meseca i tog dela osnovice iz septembra 2008. godine i na pozitivnu razliku između dela devizne osnovice koju čine subordinirane obaveze iz prethodnog kalendarskog meseca i tog dela devizne osnovice iz septembra 2008. godine.

Obračunata devizna obavezna rezerva predstavlja iznos 60% obračunate obavezne rezerve u eurima dok se ostatak izdvaja u dinarima.

Obračunata devizna obavezna rezerva za decembar 2008. godinu iznosila je EUR 35.979 hiljada i to na devizne depozite i kredite u iznosu od EUR 20.144 hiljada, na deviznu štednju položenu kod Banke u iznosu od EUR 32.951 hiljada, na devizne subordinirane obaveze u iznosu od EUR 2.160 hiljada i na devizna sredstva koja davaoci lizinga drže na posebnom računu otvorenom kod Banke u iznosu od EUR 4.709 hiljada.

15. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU KAMATA, NAKNADA, PRODAJE I DRUGA POTRAŽIVANJA

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Kamata i nakada		
U dinarima		
Bankarski sektor	18.433	9.332
Javna preduzeća	557	21
Druga preduzeća	145.784	67.939
Preduzetnici	11.961	10.782
Javni sektor	339	314
Stanovništvo	17.471	9.768
Strana lica	71	9.738
Poljoprivrednici	1.212	102
	195.828	107.996
U stranoj valuti		
Druga preduzeća	205.372	173.175
Preduzetnici	40	36
Strana lica	4	-
	205.416	173.211
Potraživanja po osnovu prodaje (u dinarima)	21.886	403.089
Ukupno potraživanja	423.130	684.296
Ispravka vrednosti	(229.549)	(201.835)
Stanje na dan 31. decembra	193.581	482.461

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

**15. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU KAMATA, NAKNADA, PRODAJE I DRUGA POTRAŽIVANJA
 (nastavak)**

Promene na ispravkama vrednosti bile su sledeće:

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Kamata i naknada		
Stanje na početku godine	200.249	230.611
Nove ispravke vrednosti (Napomena 8)	323.543	45.743
Ukidanja ispravke vrednosti (Napomena 8)	(337.748)	(80.911)
Kursne razlike	42.895	4.806
Stanje na dan 31. decembra	228.939	200.249
Potraživanja po osnovu prodaje		
Stanje na početku godine	1.586	19
Nove ispravke vrednosti (Napomena 8)	-	2.802
Ukidanja ispravke vrednosti (Napomena 8)	(1.077)	(1.633)
Kursne razlike	101	398
Stanje na dan 31. decembra	610	1.586
Ukupno		
Stanje na početku godine	201.835	230.630
Nove ispravke vrednosti (Napomena 8)	323.543	48.545
Ukidanja ispravke vrednosti (Napomena 8)	(338.825)	(82.544)
Kursne razlike	42.996	5.204
Stanje na dan 31. decembra	229.549	201.835

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

16. DATI KREDITI I DEPOZITI

	2008			2007		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno 2008	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno 2007
	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada
U dinarima						
Dati krediti i depoziti						
Bankarski sektor	2.832.087	-	2.832.087	2.354.561	-	2.354.561
Javna preduzeća	380.252	11.253	391.505	-	-	-
Druga preduzeća	5.862.870	7.625.784	13.488.654	4.987.474	5.291.279	10.278.753
Preduzetnici	317.546	645.378	962.924	362.448	470.673	833.121
Javni sektor	41	209.757	209.798	-	126.648	126.648
Stanovništvo	530.690	11.153.997	11.684.687	197.620	6.637.288	6.834.908
Strana lica	5	-	5	1	-	1
Poljoprivrednici	163.843	456.102	619.945	21.086	13.887	34.973
Ukupno u dinarima	10.087.334	20.102.271	30.189.605	7.923.190	12.539.775	20.462.965
U stranoj valuti						
Dati krediti i depoziti						
Javna preduzeća	2.498	-	2.498	4.262	-	4.262
Druga preduzeća	2.552.707	183.968	2.736.675	2.367.930	292.767	2.660.697
Javni sektor	12.026	-	12.026	10.272	-	10.272
Strana lica	19.152	-	19.152	-	-	-
Ukupno u stranoj valuti	2.586.383	183.968	2.770.351	2.382.464	292.767	2.675.231
Ukupno plasmani komitentima	12.673.717	20.286.239	32.959.956	10.305.654	12.832.542	23.138.196
Ispravka vrednosti:						
- Pojedinačno procenjena			(2.416.783)			(2.228.421)
- Kolektivno procenjena			(493.680)			(73.698)
Stanje na dan 31. decembra			30.049.493			20.836.077

Promene na ispravkama vrednosti bile su sledeće:

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Stanje na početku godine	2.302.119	2.203.665
Nove ispravke vrednosti (Napomena 8)	4.811.054	2.283.161
Ukidanja ispravke vrednosti (Napomena 8)	(4.408.016)	(2.186.564)
Kursne razlike	205.306	1.857
Stanje na dan 31. decembra	2.910.463	2.302.119

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

17. HARTIJE OD VREDNOSTI I UČEŠĆA U KAPITALU

Hartije od vrednosti (bez sopstvenih akcija)

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
U dinarima		
HOV raspoložive za prodaju	259.415	314.958
HOV koje se drže do dospeća:		
- blagajnički zapisi NBS	852.064	-
- eskontovane menice	1.411.891	1.071.861
	2.523.370	1.386.819
U stranoj valuti		
HOV koje se drže radi trgovanja	168.316	122.366
HOV raspoložive za prodaju	16.683	45
	184.999	122.411
Ukupno hartije od vrednosti	2.708.369	1.509.230
Ispravka vrednosti	(306.793)	(307.386)
Stanje na dan 31. decembra	2.401.576	1.201.844

Promene na ispravkama vrednosti bile su sledeće:

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Stanje na početku godine	307.386	382.349
Nove ispravke vrednosti (Napomena 8)	285.557	259.111
Ukidanja ispravke vrednosti (Napomena 8)	(377.501)	(230.737)
Kursne razlike	82.170	(6.612)
Ostale promene	9.181	(96.725)
Stanje na dan 31. decembra	306.793	307.386

<i>Udeli:</i>		
	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
U dinarima		
Udeli	3.495	6.493
U stranoj valuti		
Udeli	-	10.745
Ukupno udeli	3.495	17.238
Ispravka vrednosti	(3.449)	(14.253)
Stanje na dan 31. decembra	46	2.985

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

17. HARTIJE OD VREDNOSTI I UČEŠĆA U KAPITALU (nastavak)

Promene na ispravkama vrednosti bile su sledeće:

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Stanje na početku godine	14.253	1.783
Nove ispravke vrednosti (Napomena 8)	-	14.252
Ukidanja ispravke vrednosti (Napomena 8)	(1.623)	(2.300)
Kursne razlike	-	518
Ostale promene	(9.181)	-
Stanje na dan 31. decembra	3.449	14.253

18. OSTALI PLASMANI

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
U dinarima		
Ostali plasmani	292.360	32.125
U stranoj valuti		
Ostali plasmani	18.730	120.186
Ispravka vrednosti	(9.814)	(32.259)
Stanje na dan 31. decembra	301.276	120.052

Promene na ispravkama vrednosti bile su sledeće:

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Stanje na početku godine	32.259	16.397
Nove ispravke vrednosti (Napomena 8)	35.145	35.911
Ukidanja ispravke vrednosti (Napomena 8)	(45.927)	(30.825)
Kursne razlike	(11.663)	10.776
Stanje na dan 31. decembra	9.814	32.259

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

19. OSNOVNA SREDSTVA, INVESTICIONE NEKRETNINE I NEMATERIJALNA ULAGANJA

Promene na osnovnim sredstvima, investicionim nekretninama i nematerijalnim ulaganjima:

	Zemljište i građevinski objekti	Oprema	Oprema uzeta u finansijski lizing	Sredstva u pripremi	Ukupno osnovna sredstva	Nematerijalna ulaganja
	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada
Nabavna vrednost						
Stanje na početku godine	686.802	681.123	242.169	2.182	1.612.276	49.557
Povećanja	-	-	-	194.083	194.083	31.502
Prenosi	79.439	116.186	-	(195.625)	-	-
Otuđenja i rashodovanja	(5.369)	(95.354)	(234.899)	-	(335.622)	(4.173)
Stanje na kraju godine	760.872	701.955	7.270	640	1.470.737	76.886
Akumulirana amortizacija i obezvređenje						
Stanje na početku godine	146.154	368.355	239.583	-	754.092	14.261
Obračunata amortizacija	18.069	86.741	2.423	-	107.233	9.512
Otuđenja i rashodovanja	(2.088)	(88.280)	(234.899)	-	(325.267)	(4.173)
Stanje na kraju godine	162.135	366.816	7.107	-	536.058	19.600
Neto sadašnja vrednost na dan 31. decembra 2008. godine	<u>598.737</u>	<u>335.139</u>	<u>163</u>	<u>640</u>	<u>934.679</u>	<u>57.286</u>
na dan 31. decembra 2007. godine	<u>540.648</u>	<u>312.768</u>	<u>2.586</u>	<u>2.182</u>	<u>858.184</u>	<u>35.296</u>

Banka nema građevinskih objekata koji su pod hipotekom radi obezbeđenja otplate obaveza po osnovu kredita.

Usled nepotpunih katastarskih evidencija Banka nema izvode iz lista nepokretnosti za građevinske objekte neto sadašnje vrednosti od RSD 78.089 hiljada na dan 31. decembra 2008. godine. Rukovodstvo Banke je preduzelo sve neophodne mere radi pribavljanja izvoda iz lista nepokretnosti.

Neto sadašnju vrednost opreme na dan 31. decembra 2008. godine najvećim delom čine računarska i telekomunikaciona oprema, kancelarijski nameštaj i motorna vozila.

Neto sadašnju vrednost nematerijalnih ulaganja na dan 31. decembra 2008. godine najvećim delom čine softveri i licence.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

20. OSTALA SREDSTVA I AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
U dinarima		
Ostala potraživanja:		
- avansi	8.772	12.083
- potraživanja od zaposlenih	12.810	26.912
- ostalo	80.590	66.916
Aktivna vremenska razgraničenja:		
- razgraničena kamata	71.362	26.400
- ostalo	27.647	25.788
Zalihe	67.698	77.641
Porez na dodatu vrednost	13	-
	268.892	235.740
U stranoj valuti		
Ostala potraživanja:		
- avansi	1.540	1.411
- potraživanja od zaposlenih	151	-
- ostalo	42.516	37.932
Aktivna vremenska razgraničenje: razgraničena kamata	11.025	11.695
	55.232	51.038
Ukupno ostala sredstva i aktivna vremenska razgraničenja	324.124	286.778
Ispravka vrednosti	(135.652)	(136.233)
Stanje na dan 31. decembra	188.472	150.545

Promene na ispravkama vrednosti bile su sledeće:

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Stanje na početku godine	136.233	167.379
Nove ispravke vrednosti (Napomena 8)	10.077	8.177
Ukidanja ispravke vrednosti (Napomena 8)	(1.346)	(10.237)
Kursne razlike	(9.312)	(29.086)
Stanje na dan 31. decembra	135.652	136.233

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

21. PRIMLJENI DEPOZITI

2008. godina	Transakcioni	Štedni	Po osnovu datih kredita	Namenski	Ostali	Ukupno 2008
	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada
U dinarima						
Bankarski sektor	32.514	-	-	5.307	-	37.821
Javna preduzeća	56.871	-	-	-	11.500	68.371
Druga preduzeća	2.271.487	-	102.269	8.003	2.419.466	4.801.225
Preduzetnici	341.195	-	1.803	-	10.877	353.875
Javni sektor	9.489	-	38.518	-	812.872	860.879
Stanovništvo	983.737	313.834	6.707	7.680	5.945	1.317.903
Strana lica	33.167	2.151	-	22.962	469.333	527.613
Poljoprivrednici	113.124	-	260	-	-	113.384
Drugi komitenti	1.387	-	-	-	15.408	16.795
	3.842.971	315.985	149.557	43.952	3.745.401	8.097.866
U stranoj valuti						
Bankarski sektor	1.013.017	-	-	422.725	4.714.499	6.150.241
Druga preduzeća	763.845	-	3.454.615	499.672	1.388.070	6.106.202
Preduzetnici	-	-	1.329	-	7.974	9.303
Stanovništvo	702.548	7.836.532	964.352	20.562	3	9.523.997
Strana lica	763.331	66.955	40.579	-	602.860	1.473.725
Poljoprivrednici	-	-	71	-	-	71
	3.242.741	7.903.487	4.460.946	942.959	6.713.406	23.263.539
Stanje na dan 31. decembra 2008. godine	7.085.712	8.219.472	4.610.503	986.911	10.458.807	31.361.405

U poziciji primljenih depozita drugih preduzeća po osnovu datih kredita u iznosu od RSD 3.454.615 hiljada najveći deo čine depoziti primljeni od NIS A.D., Novi Sad u iznosu od RSD 3.434.340 hiljada, dok poziciju ostalih primljenih depozita bankarskog sektora uglavnom čine kratkoročni depoziti banaka u zemlji.

2007. godina	Transakcioni	Štedni	Po osnovu datih kredita	Namenski	Ostali	Ukupno 2007
	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada
U dinarima						
Bankarski sektor	44.420	-	-	-	100.000	144.420
Javna preduzeća	51.695	-	-	-	153.310	205.005
Druga preduzeća	2.527.478	-	101.945	7.977	2.404.228	5.041.628
Preduzetnici	453.807	-	-	-	5.413	459.220
Javni sektor	-	-	41.256	-	24.627	65.883
Stanovništvo	712.639	321.045	8.877	19.503	4.516	1.066.580
Strana lica	29.930	-	-	8.114	136.861	174.905
Poljoprivrednici	77.496	-	320	-	-	77.816
	3.897.465	321.045	152.398	35.594	2.828.955	7.235.457
U stranoj valuti						
Bankarski sektor	362.392	-	-	52	1.765.458	2.127.902
Druga preduzeća	528.953	-	233.050	147.528	357.264	1.266.795
Stanovništvo	575.430	7.732.253	907.550	19.762	2	9.234.997
Strana lica	123.165	80.735	539	-	5.465.437	5.669.876
Poljoprivrednici	-	-	63	-	-	63
	1.589.940	7.812.988	1.141.202	167.342	7.588.161	18.299.633
Stanje na dan 31. decembra 2007. godine	5.487.405	8.134.033	1.293.600	202.936	10.417.116	25.535.090

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

22. PRIMLJENI KREDITI

<i>2008. godina</i>	Overnight	Primljeni krediti	Ostale finansijske obaveze	Ukupno 2008
	<u>RSD hiljada</u>	<u>RSD hiljada</u>	<u>RSD hiljada</u>	<u>RSD hiljada</u>
U dinarima				
Bankarski sektor	-	7.089	-	7.089
	-	7.089	-	7.089
U stranoj valuti				
Bankarski sektor	-	-	913	913
Druga preduzeća	-	-	119.121	119.121
Javni sektor	-	-	51.640	51.640
Stanovništvo	-	-	8.276	8.276
Strana lica	4.598.728	-	13.151	4.611.879
	4.598.728	-	193.101	4.791.829
Stanje na dan 31. decembra 2008. godine	4.598.728	7.089	193.101	4.798.918

Poziciju primljenih kredita stranih lica u iznosu od RSD 4.598.728 hiljada čini overnight kredit dobijen od Erste Bank Beč.

<i>2007. godina</i>	Overnight	Primljeni krediti	Ostale finansijske obaveze	Ukupno 2007
	<u>RSD hiljada</u>	<u>RSD hiljada</u>	<u>RSD hiljada</u>	<u>RSD hiljada</u>
U dinarima				
Bankarski sektor	-	8.861	-	8.861
	-	8.861	-	8.861
U stranoj valuti				
Bankarski sektor	-	-	123	123
Druga preduzeća	-	-	130.457	130.457
Javni sektor	-	-	91.228	91.228
Stanovništvo	-	-	873	873
Strana lica	-	-	10.369	10.369
	-	-	233.050	233.050
Stanje na dan 31. decembra 2007. godine	-	8.861	233.050	241.911

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

23. OBAVEZE PO OSNOVU KAMATA I NAKNADA

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
U dinarima		
Bankarski sektor	-	398
Druga preduzeća	299	168
Preduzetnici	6	-
Stanovništvo	-	7
Strana lica	175	92
	480	665
U stranoj valuti		
Bankarski sektor	5.109	-
	5.109	-
Stanje na dan 31. decembra	5.589	665

24. REZERVISANJA

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih		
- jubilarne nagrade	79.978	62.324
- naknade za odlazak u penziju	67.454	55.417
Rezervisanja za sudske sporove	336.105	138.820
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	274.298	109.878
Stanje na dan 31. decembra	757.835	366.439

Promene na rezervisanjima bile su sledeće:

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih		
Stanje na početku godine	117.741	131.018
Troškovi kamate i troškovi tekućih usluga	22.759	16.113
Naknade isplaćene u toku godine	(10.935)	(7.273)
Aktuarski gubici/(dobici) po osnovu jubilarnih nagrada	13.830	(5.207)
Aktuarski gubici/(dobici) po osnovu otpremnina	4.037	(16.910)
Stanje na dan 31. decembra	147.432	117.741
Rezervisanja za sudske sporove		
Stanje na početku godine	138.820	60.000
Povećanja na teret bilansa uspeha (Napomena 8)	197.652	86.913
Iskorišćena rezervisanja	(1.793)	(8.093)
Ostale promene	1.426	-
Stanje na dan 31. decembra	336.105	138.820
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi		
Stanje na početku godine	109.878	56.178
Povećanja na teret bilansa uspeha (Napomena 8)	2.111.657	228.930
Neiskorišćena ukinuta rezervisanja (Napomena 8)	(1.859.755)	(161.871)
Ostale promene	(87.482)	(13.359)
Stanje na dan 31. decembra	274.298	109.878

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

24. REZERVISANJA (nastavak)

Za sudske sporove u kojima je Banka tužena formirana su rezervisanja u iznosu od RSD 336.105 hiljada na bazi procene stručnog tima Banke. Za sve sudske sporove u kojima je Banka tužilac izvršena je ispravka vrednosti u ukupnom iznosu potraživanja.

Banka je izvršila rezervaciju od RSD 50 miliona za neiskorišćene godišnje odmore iz 2008. godine.

25. OSTALE OBAVEZE I PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
U dinarima		
Obaveze prema dobavljačima	105	22.089
Obaveze za primljene avanse	3.326	6.058
Obaveze za neto zarade i naknade zarada	2.779	1.885
Obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	567	380
Pasivna vremenska razgraničenja:		
- Razgraničene obaveze za obračunatu kamatu	38.102	31.954
- Razgraničeni prihodi od kamata	4.543	-
- Razgraničena naknada po osnovu odobrenih kredita	158.352	114.206
- Ostalo	392.212	192.893
Ostale obaveze	33.126	51.920
U stranoj valuti		
Obaveze za primljene avanse	4.333	3.394
Subordinirane obaveze	956.891	855.751
Pasivna vremenska razgraničenja:		
- Razgraničene obaveze za obračunatu kamatu	111.371	101.591
- Ostalo	1.993	95.190
Ostale obaveze	9	2.127
Stanje na 31. decembra	1.707.709	1.479.438

Subordinirane obaveze se odnose na kredit odobren od strane Erste Bank der Oesterreichischen Sparkassen AG, Vienna u iznosu od EUR 10.800.000 na period od 10 godina sa grace periodom od 5 godina i kamatnom stopom u visini kvartalnog EURIBOR-a uvećanog za 2,4% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje u 21 jednake kvartalne rate od kojih prva dospeva nakon isteka grace perioda od 5 godina.

26. KAPITAL

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Aksijski kapital - obične akcije	10.040.000	10.040.000
Emisiona premija	124.475	2.228.932
Revalorizacije rezerve	15.639	23.421
Dobitak tekuće godine	334.395	-
Dobitak ranijih godina	12.873	380.694
Gubitak	-	(2.468.241)
Ostali kapital	10.329	10.329
Stanje na dan 31. decembra	10.537.711	10.215.135

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

26. KAPITAL (nastavak)

Akcijski kapital

U toku 2008. godine Banka nije imala promene na akcijskom kapitalu. Upisani i uplaćeni kapital Banke na dan 31. decembra 2008. godine se sastoji od 1.004.000 običnih akcija nominalne vrednosti RSD 10.000 (2007.: 1.004.000 običnih akcija nominalne vrednosti RSD 10.000).

Emisiona premija

Emisiona premija obuhvata pozitivnu razliku između postignute prodajne vrednosti akcija i njihove nominalne vrednosti, kao i dobitke i gubitke po osnovu trgovanja sopstvenim akcijama. Banka je u toku 2008. godine iz emisije premije formirane u prethodnom obračunskom periodu izvršila pokriće dela gubitka iznosu od RSD 2.104.457 hiljada.

Akumulirani gubitak

Akumulirani gubitak na dan 31.12.2007. godine iznosio je RSD 2.087.547 hiljada a proistekao je iz nepokrivenog akumuliranog gubitka iz 2007. godine u iznosu od RSD 2.468.241 hiljada, umanjenog: za aktuarski dobitak od 16.910 hiljada, za korekciju početnog stanja revalorizacionih rezervi od RSD 189.680 hiljada i za dobitak 2007. godine u iznosu od RSD 174.104 hiljada.

U toku 2008. godine izvršeno je pokriće gubitka iz ranijih godina u iznosu od RSD 2.468.241 hiljada i to na teret emisije premije u iznosu od 2.104.457 i neraspoređene dobiti u iznosu od RSD 363.784 hiljada.

Banka je tokom 2008. godine imala aktuarski gubitak u iznosu od RSD 4.036 hiljada i na taj način umanjila formiranu aktuarsku dobit iz 2007. godine.

Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve iskazuju efekte promena fer vrednosti finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju. Stanje revalorizacionih rezervi na dan 31.12.2008. godine iznosi RSD 15.639 hiljade i odnosi se na revalorizaciju hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju i efekte odloženih poreza po osnovu revalorizacije hartija od vrednosti.

Rezerve za procenjene gubitke

U skladu sa Odlukom o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki (Službeni Glasnik Republike Srbije broj 129/2007, 63/2008) propisanom od strane Narodne banke Srbije Banka je obračunala posebnu rezervu za procenjene gubitke u iznosu od RSD 1.097.472 hiljada (2007.: RSD 471.412 hiljada) koja predstavlja razliku između ukupnih ispravki vrednosti i rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni i ukupne posebne rezerve za procenjene gubitke. U skladu sa propisima Narodne banke Srbije Banka nema pravo da vrši isplatu dividendi pre nego što se izvrši pokriće navedenih rezervi.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

27. VANBILANSNE POZICIJE

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Plasmani po poslovima u ime i za račun trećih lica	418.431	245.457
Date garancije i druga jemstva, jemstva za obaveze, imovina za obezbeđenje obaveza, preuzete neopozive obaveze i druge obaveze	14.187.250	4.954.432
Ostale vanbilansne pozicije	22.923.521	4.599.345
Stanje na dan 31. decembra	37.529.202	9.799.234

Poslovi u ime za račun trećih lica

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Plasmani po poslovima u ime i za račun trećih lica u dinarima	418.431	245.457
Stanje na dan 31. decembra	418.431	245.457

Poslovi u ime i za račun trećih lica se najvećim delom odnose na sredstva Ministarstva poljoprivrede iz kojih su odobreni dugoročni krediti poljoprivrednim domaćinstvima kao i na stambene kredite građana subvencionisane od strane Ministarstva finansija.

Garancije i ostale preuzete i potencijalne obaveze

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
u dinarima		
Date garancije i druga jemstva	5.294.774	1.879.466
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	3.584.233	1.988.753
Ostale preuzete i potencijalne obaveze	211.575	61.512
u stranoj valuti		
Date garancije i druga jemstva	709.284	639.717
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	7.903	714
Akreditivi	4.379.481	384.270
Stanje na dan 31. decembra	14.187.250	4.954.432

Preuzete neopozive obaveze se odnose na neiskorišćene odobrene kredite koji se ne mogu jednostrano otkazati i to: minuse na tekućim računima, revolving kredite preduzećima, višenamenske okvirne kredite i ostale preuzete neopozive obaveze.

Preuzete neopozive obaveze obično imaju fiksne datume kada ističu ili druge odredbe u vezi isteka. Pošto preuzete neopozive obaveze mogu isteći pre povlačenja kredita od strane komitenata, ukupno ugovoren iznos ne predstavlja neophodno buduće gotovinske odlive.

Banka prati ročnost preuzetih neopozivih obaveza po osnovu neiskorišćenih odobrenih kredita jer dugoročne preuzete obaveze nose viši stepen kreditnog rizika od kratkoročnih preuzetih obaveza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

27. VANBILANSNE POZICIJE (nastavak)

Druga vanbilansna evidencija

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Potraživanja po suspendovanoj kamati	86.834	-
Kupoprodaja strane valute	8.099.321	-
LORO garancije	6.648.745	110.058
Primljene kontra garancije	2.994.596	196.275
Evidencije konvertovanih obveznica stare devizne štednje	2.884.724	2.702.903
Ostalo	2.209.301	1.590.109
Stanje na dan 31. decembra	22.923.521	4.599.345

Preuzete obaveze po osnovu lizinga

Finansijski lizing - Banka kao primalac lizinga

Banka je nabavila određenu opremu putem ugovora o finansijskom lizingu u ranijim godinama. Sve obaveze po osnovu finansijskog lizinga je isplatila u 2008. godini.

	2008.			2007.		
	Ukupne buduće minimalne lizing rate	Ukupna buduća kamata	Sadašnja vrednost obaveza po osnovu finansijskog lizinga	Ukupne buduće minimalne lizing rate	Ukupna buduća kamata	Sadašnja vrednost obaveza po osnovu finansijskog lizinga
	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada
Do godinu dana	-	-	-	1.845	66	-
Od jedne do pet godina	-	-	-	-	-	-
Preko pet godina	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra	-	-	-	1.845	66	-

Banka ne daje u zakup navedena sredstva nabavljena putem finansijskog lizinga.

Operativni lizing - Banka kao primalac lizinga

Banka ima zaključene ugovore o operativnom lizingu po osnovu zakupa računarske opreme i automobila koje Banka koristi. Ukupne buduće minimalne rate po osnovu ugovora o operativnom lizinga koji se ne mogu otkazati, na dan 31. decembra prikazane su u sledećoj tabeli:

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Do godinu dana	62.621	66.429
Od jedne do pet godina	105.613	115.147
Preko pet godina	-	147
Stanje na dan 31. decembra	168.234	181.723

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

28. ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA

Naknade članovima Izvršnog odbora i članovima Upravnog odbora

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Zarade članova Izvršnog odbora	54.498	49.144
Naknade članovima Upravnog odbora	4.844	7.682

Banka je tokom januara meseca 2009. godine izvršila plaćanje celokupnog iznosa članovima Upravnog odbora.

Poslovni odnosi sa članovima Izvršnog odbora i ostalim ključnim osobljem

Banka ulazi u poslovne odnose i aranžmane sa članovima Izvršnog odbora i ostalim ključnim osobljem i sa njima povezanim licima u redovnom toku poslovanja, koji su bazirani na uobičajnim tržišnim uslovima. Stanja na kraju godine i efekti ovih transakcija su prikazani u sledećoj tabeli.

	Stanje na dan 31. decembra 2008.	Prihodi/rashodi 2008.	Stanje na dan 31. decembra 2007.	Prihodi/ rashodi 2007.
	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada
Minusi na tekućim računima, kreditne kartice, gotovinski i potrošački krediti	3.646	8.536	455	126
Stambeni krediti	49.933	-	-	-
Ostali plasmani i potraživanja	1.924	2.720	309	-
Ukupne ispravke vrednosti plasmana	360	-	-	-
Depoziti	90.787	3.847	5	25
Obaveze za neisplaćene bonuse članovima Izvršnog odbora	22.059	19.412	24.482	21.544
Ostale obaveze	-	-	35.002	795

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

28. ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA (nastavak)

Banka takođe ulazi u odnose sa matičnim pravnim licem i drugim članicama Erste grupe.

	2008. RSD hiljada		2007. RSD hiljada	
	Erste Bank der Oesterreichische n Sparkassen AG	ostale članice Erste grupe	Erste Bank der Oesterreichische n Sparkassen AG	ostale članice Erste grupe
Potraživanja				
Gotovina i gotovinski elementi	771.281	-	80.333	-
Potraživanja po osnovu kamata i naknada	74	-	-	-
Dati krediti i depoziti	19.143	394	-	511
Ostali plasmani	-	-	94.764	-
Ostala sredstva	1.371	129	207	4
	791.869	523	175.304	515
Obaveze				
Transakcioni depoziti	2.413	853.179	8.118	170.382
Ostali depoziti	1.025.189	680.725	5.458.285	736.166
Primljeni krediti	4.598.728	-	-	-
Obaveze po osnovu kamata i naknada	2.488	1.887	2.469	15.295
Rezervisanja	40	32	179	-
Ostale obaveze	960.932	275	951.473	556
	6.589.790	1.536.098	6.420.524	922.399
Vanbilansna evidencija				
Date garancije i druga jemstva	10.064	-	8.596	-
Preuzete neopozive obaveze	58.183	-	36.266	-
Druga vanbilansna evidencija	6.290.000	28.512	-	18.329
	6.358.247	28.512	44.862	18.329

	2008. RSD hiljada		2007. RSD hiljada	
	Erste Bank der Oesterreichische n Sparkassen AG	ostale članice Erste grupe	Erste Bank der Oesterreichischen Sparkassen AG	ostale članice Erste grupe
Prihodi od kamata	1.839	4.984	1.427	176
Rashodi od kamata	(51.813)	(35.225)	(56.586)	(48.587)
Prihodi od naknada i provizija	6.483	4.707	4.961	2.195
Rashodi naknada i provizija	(33.506)	(1.310)	(7.661)	(436)
Ostali poslovni prihodi	-	2.365	-	430
Operativni i ostali troškovi	(80.144)	(179.185)	(31.148)	(83.651)

Uslovi transakcija sa povezanim licima

Prethodno navedena stanja potraživanja i obaveza kao i prihoda i rashoda iz poslovnih odnosa sa povezanim licima rezultat su uobičajenih poslovnih aktivnosti. Banka na svoja potraživanja i obaveze naplaćuje i plaća kamatu obračunatu primenom uobičajenih tržišnih kamatnih stopa. Na dan 31. decembra 2008. nije imala obezvređenje plasmana izvršenih povezanim licima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

29. FER VREDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENATA

Na osnovu detaljnih analiza Banka smatra da knjigovodstvene vrednosti finansijskih instrumenata aproksimiraju njihovoj fer vrednosti na dan 31.12.2008. godine.

Finansijski instrumenti sa fiksnom kamatnom stopom

Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza sa fiksnom kamatnom stopom, koja se evidentiraju po amortizovanoj nabavnoj vrednosti, se procenjuje poređenjem tržišnih kamatnih stopa pri početnom priznavanju sa tekućim tržišnim stopama koje trenutno važe za slične finansijske instrumente. Procenjena fer vrednost depozita sa fiksnom kamatom stopom, se bazira na diskontovanim novčanim tokovima koristeći preovlađujuće kamatne stope na tržištu novca za ugovore sa sličnim kreditnim rizikom i rokom dospeća. Za kotirane emitovane dužničke instrumente, fer vrednosti se izračunavaju na osnovu kotiranih cena na tržištu. Za finansijske instrumente za koje nisu dostupne tržišne cene, koristi se model diskontovanog novčanog toka koji je baziran na krivi prinosa tekuće kamatne stope koja odgovara preostalom periodu do roka dospeća.

Finansijski instrumenti vrednovani po fer vrednosti

Fer vrednost finansijskih instrumenata se vrednuje po fer vrednosti baziranoj na dostupnim tržišnim informacijama

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

30. ANALIZA ROČNOSTI SREDSTAVA I OBAVEZA

Sledeća tabela prikazuje analizu sredstava i obaveza Banke po ročnosti uzimajući u obzir preostalo vreme realizacije sredstava i izmirenja obaveza:

2008 godina	Do 14 dana	Od 15 dana do mesec dana	Od mesec do tri meseca	Od tri meseca do godinu dana	Od jedne do pet godina	Više od pet godina	Ukupno 2008.
	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada
AKTIVA							
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	5.700.796	-	-	-	-	1.143	5.701.939
Opozivi depoziti i krediti	6.358.778	3.000.000	-	-	-	-	9.358.778
Potraživanja po osnovu kamata, naknada, prodaje, promene fer vrednosti derivata i druga potraživanja	172.305	-	-	21.276	-	-	193.581
Dati krediti i depoziti	7.685.986	679.436	1.380.671	5.722.331	8.119.123	6.461.946	30.049.493
Hartije od vrednosti (bez sopstvenih akcija)	126.674	37.728	352.879	1.623.076	250.123	11.096	2.401.576
Udela (učešća)	-	-	-	-	-	46	46
Ostali plasmani	6.815	10.743	7.006	31.524	168.129	77.059	301.276
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	-	57.286	57.286
Osnovna sredstva i investicione nekretnine	-	-	-	-	-	934.679	934.679
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	-	-
Ostala sredstva	50.926	56.246	80.116	-	-	1.184	188.472
Ukupna aktiva	20.102.280	3.784.153	1.820.672	7.398.207	8.537.375	7.544.439	49.187.126
OBAVEZE							
Transakcioni depoziti	7.085.712	-	-	-	-	-	7.085.712
Ostali depoziti	12.067.036	3.386.046	2.054.118	5.448.046	1.121.090	199.357	24.275.693
Primljeni krediti	4.739.302	52.527	-	-	-	7.089	4.798.918
Obaveze po osnovu kamata, naknada i promene vrednosti derivata	5.589	-	-	-	-	-	5.589
Rezervisanja	-	-	-	757.835	-	-	757.835
Obaveze za poreze	-	-	-	6.374	-	-	6.374
Odložene poreske obaveze	-	-	-	11.585	-	-	11.585
Ostale obaveze	13.389	158.368	534.407	-	44.654	956.891	1.707.709
Ukupne obaveze	23.911.028	3.596.941	2.588.525	6.223.840	1.165.744	1.163.337	38.649.415
Kapital	-	-	-	-	-	10.537.711	10.537.711
Ukupne obaveze	23.911.028	3.596.941	2.588.525	6.223.840	1.165.744	11.701.048	49.187.126
Razlika na dan 31. decembra 2008.	(3.808.748)	187.212	(767.853)	1.174.367	7.371.631	(4.156.609)	-

Banka na 31.12.2008. ima ročnu neusklađenost plasmana i obaveza do godinu dana. Ova neusklađenost proističe iz razloga što je Banka tekuću likvidnost pretežno finansirala iz kratkoročnih pozajmica.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

30. ANALIZA ROČNOSTI SREDSTAVA I OBAVEZA (nastavak)

Kako bi Banka prevazišla problem kratkoročne likvidnosti od strane Erste Group odobren joj je kredit u iznosu od EUR 100 miliona na 5 godina koji će realizovati preko Erste GCIB Finance I.B.V., Holandija što će dovesti do smanjenja rizika likvidnosti i prelaska na stabilne izvore finansiranja.

2007. godina	Do 14 dana	Od 15 dana do	Od mesec do	Od tri mes. do godinu dana	Od jedne do pet godina	Više od pet godina	Ukupno 2007.
	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada
AKTIVA							
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1.550.894	-	108.356	198.592	-	1.205	1.859.047
Opozivi depoziti i krediti	12.312.916	-	-	-	-	-	12.312.916
Potraživanja po osnovu kamata, naknada, prodaje, promene fer vrednosti derivata i druga potraživanja	80.957	-	-	401.504	-	-	482.461
Dati krediti i depoziti Hartije od vrednosti (bez sopstvenih akcija)	5.612.257	491.033	1.783.472	3.461.061	6.201.757	3.286.498	20.836.078
Udela (učešća)	118.954	114.556	303.330	269.810	394.234	960	1.201.844
Ostali plasmani	-	-	-	-	-	2.985	2.985
Namterijalna ulaganja	112.451	7.586	-	15	-	-	120.052
Osnovna sredstva i investicione nekretnine	-	-	-	-	-	35.296	35.296
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	858.184	858.184
Ostala sredstva	41.225	72.503	36.677	-	-	140	150.545
Ukupna aktiva	19.829.654	685.678	2.231.835	4.330.982	6.595.991	4.185.268	37.859.408
OBAVEZE							
Transakcioni depoziti	5.487.405	-	-	-	-	-	5.487.405
Ostali depoziti	9.321.737	3.615.966	2.103.929	4.043.021	640.095	322.937	20.047.685
Primljeni krediti	141.822	91.228	-	-	-	8.861	241.911
Obaveze po osnovu kamata, naknada i promene vrednosti derivata	665	-	-	-	-	-	665
Rezervisanja	-	-	-	366.439	-	-	366.439
Obaveze za poreze	-	-	-	7.519	-	-	7.519
Odložene poreske obaveze	-	-	-	13.211	-	-	13.211
Ostale obaveze	108.226	137.680	350.879	1.845	25.057	855.751	1.479.438
Ukupne obaveze	15.059.855	3.844.874	2.454.808	4.432.035	665.152	1.187.549	27.644.273
Kapital	-	-	-	-	-	10.215.135	10.215.135
Ukupne obaveze	15.059.855	3.844.874	2.454.808	4.432.035	665.152	11.402.684	37.859.408
Razlika na dan 31. decembra 2007.	4.769.799	(3.159.196)	(222.973)	(101.053)	5.930.839	(7.217.416)	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

31. UPRAVLJANJE RIZIKOM

31.1. Uvod

Rizik je karakterističan za bankarsko poslovanje, ali se njime upravlja posredstvom procesa neprekidnog identifikovanja, merenja i praćenja, uspostavljanja ograničenja rizika i primenom drugih kontrola.

Upravljanje rizicima u Erste Bank a.d., Novi Sad je sveobuhvatan proces koji podrazumeva identifikaciju, analizu, rangiranje i kontrolu svih oblika poslovnih rizika (kreditnog, kamatnog, deviznog i ostalih tržišnih rizika, izloženosti i ulaganja, operativnog). Banka ima usvojene politike i procedure kojima se obezbeđuje kontrola i primena svih unutrašnjih akata Banke u vezi sa upravljanjem rizicima, kao i procedura vezanih za redovno izveštavanje Banke u vezi sa upravljanjem rizicima.

Procesi upravljanja rizikom su presudni za kontinuirano profitabilno poslovanje Banke i svaki pojedinac u Banci, je u svom domenu, odgovoran za izloženost riziku. Ovakav sistem upravljanja rizicima omogućava blagovremeno i potpuno obaveštavanje organa upravljanja o svim rizicima koji se pojavljuju ili se mogu pojaviti, te omogućava adekvatno i pravovremeno reagovanje u slučaju istih.

Nezavisni proces upravljanja rizikom ne uključuje poslovne rizike koji obuhvataju promene u okruženju, tehnologiji i industriji. Banka prati ove rizike kroz proces strateškog planiranja.

Struktura upravljanja rizikom

Upravni odbor i Izvršni odbor su primarno odgovorni za identifikovanje i kontrolisanje rizika. Međutim, Banka je uspostavila i druga odvojena nezavisna tela odgovorna za upravljanje i praćenje rizika. U Banci osnovne uloge u upravljanju rizicima imaju sledeći organi/tela:

Upravni odbor i Izvršni odbor

Upravni odbor i Izvršni odbor su odgovorni za sveobuhvatni pristup upravljanja rizicima kao i za odobravanje strategije i principa upravljanja rizicima. Svoje odluke donose na osnovu predloga Odbora za upravljanje aktivom i pasivom i drugih relevantnih organa/tela banke.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom ima sveobuhvatnu odgovornost za razvoj strategije upravljanja rizicima i implementacije principa, okvira, politika i limita. Odbor je odgovoran za fundamentalne nalaze po pitanju rizika kao i za upravljanje i praćenje relevantnih odluka vezanih za rizik, pre svega za kamatni, devizni i ostale tržišne rizike.

Sektor za upravljanje rizicima

Sektor za upravljanje rizicima je odgovoran za implementiranje i održavanje procedura vezanih za rizik, čime se obezbeđuje nezavisni proces kontrole. Na osnovu navedenog, zadaci Sektora upravljanja rizicima obuhvataju sledeće:

- Procena i merenje izloženosti Banke prema svim vrstama rizika;
- Izrada analiza i izveštaja o visini pojedinih rizika, njihovim uzrocima i posledicama;
- Procena rizičnosti novih proizvoda;
- Razvijanje i primena kvantitativnih modela za upravljanje rizicima kao elemenata u procesu poslovnog odlučivanja;
- Praćenje parametara koji utiču na poziciju izloženosti Banke rizicima;
- Izrada predloga limita izloženosti Banke po pojedinim vrstama rizika i njihova kontrola;
- Izrada procedura i politika za upravljanje rizicima u skladu sa važećom zakonskom regulativom, zahtevima Erste Grupe i posebnih potreba Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

31. UPRAVLJANJE RIZIKOM (nastavak)

31.1. Uvod (nastavak)

Odeljenje kontrole rizika

Odeljenje kontrole rizika u okviru Sektora upravljanja rizicima je odgovorno za praćenje usaglašenosti sa principima, politikama i limitima definisanim u Banci. To pre svega podrazumeva praćenje tržišnih rizika prema postavljenim limitima, kao i praćenje rizika koji proističe iz uvođenja novih proizvoda i složenih transakcija. Ova jedinica takođe obezbeđuje kompletno obuhvatanje rizika u pogledu operativnog rizika u smislu praćenja, kontrole i izveštavanja o istim.

Sektor sredstava

Sektor sredstava je odgovoran za upravljanje aktivom i obavezama Banke kao i sveukupnom finansijskom strukturom. Takođe, on je primarno odgovoran za finansiranje i likvidnost Banke.

Direkcija za upravljanje aktivom i pasivom

Direkcija za upravljanje aktivom i pasivom u okviru Sektora sredstava je odgovorna za upravljanje aktivom i obavezama Banke kao i sveukupnom finansijskom strukturom. Takođe, ona je primarno odgovorna za finansiranje i likvidnost Banke. Direkcija za upravljanje aktivom i pasivom priprema dnevne, nedeljne i mesečne izveštaje vezane za upravljanje aktivom i pasivom za potrebe organa Banke i eksternih korisnika, kao i izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom.

Interna revizija

Proces upravljanja rizikom u Banci se kontroliše najmanje jednom godišnje od strane interne revizije, koja ispituje adekvatnost procedura, kao i usaglašenost Banke sa usvojenim procedurama. Interna revizija diskutuje rezultate svog rada sa rukovodstvom Banke i izveštava Odbor za reviziju o svojim nalazima i preporukama.

Upravljanje likvidnošću

Sektor sredstava je odgovoran za upravljanje aktivom i obavezama Banke kao i sveukupnom finansijskom strukturom. Takođe, ono je primarno odgovorno za finansiranje i likvidnost Banke.

Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja

Rizici Banke se mere korišćenjem metoda koji odražava i očekivane gubitke koji mogu nastati u normalnim okolnostima i neočekivane gubitke, koji predstavljaju procenu krajnjih gubitaka zasnovanu na statističkim modelima. Modeli koriste verovatnoću izvedenu na osnovu istorijskih podataka, prilagođenu tako da odražava trenutno ekonomsko okruženje. Banka takođe koristi metod najgorih scenarija koji se mogu desiti kao posledica dešavanja ekstremnih događaja za koje postoji mala verovatnoća da se dese.

Praćenje i kontrola rizika je prvenstveno zasnovana na uspostavljanju limita. Ovi limiti odražavaju poslovnu strategiju i tržišno okruženje Banke, kao i nivo rizika koji je Banka spremna da prihvati. Dodatno, Banka prati i meri kapacitet prihvatljivog nivoa izloženosti rizicima uzimajući u obzir ukupnu izloženost svim tipovima rizika i aktivnostima.

Sakupljene informacije iz svih poslovnih aktivnosti se ispituju i obrađuju da bi se identifikovali, analizirali i kontrolisali novi rizici. Ove informacije se prezentuju i objašnjavaju Upravnom odboru, Izvršnom odboru, Odboru za upravljanje aktivom i pasivom i rukovodiocima svih poslovnih jedinica. Izveštaji sadrže ukupnu kreditnu izloženost, prognozu plasmana, odstupanja od postavljenih limita, merenje tržišnog rizika, racija likvidnosti i promene profila rizika. Izveštaji se šalju nadležnima na

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

31. UPRAVLJANJE RIZIKOM (nastavak)

31.1 Uvod (nastavak)

Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja (nastavak)

dnevnom, nedeljnom i mesečnom nivou, kao i u skladu zahtevima istih. Najznačajniji izveštaji su izveštaji o dnevnoj dinarskoj i deviznoj likvidnosti, o petodnevnoj likvidnosti i otvorenoj deviznoj poziciji. Više rukovodstvo Banke kvartalno ocenjuje adekvatnost ispravki vrednosti plasmana. Upravnom odboru se kvartalno dostavlja opsežan izveštaj o rizicima koji sadrži sve neophodne informacije za ocenu i izvođenje zaključaka o rizicima kojima je Banka izložena.

Za svaki nivo u Banci sastavljaju se posebni izveštaji o upravljanju rizicima, kako bi se obezbedilo da sve poslovne jedinice imaju pristup opširnim, neophodnim i ažurnim informacijama.

Izveštaji o dinarskoj i deviznoj likvidnosti, stanju otvorene devizne pozicije i druge relevantne informacije se dostavljaju članovima Izvršnog odbora Banke i drugim relevantnim akterima upravljanja rizicima na dnevnom nivou, odnosno u skladu sa zahtevima istih.

Prekomerna koncentracija rizika

Koncentracija nastaje kada značajan broj komitenata pripada sličnoj industriji, ili istom geografskom području, ili imaju slične ekonomske karakteristike što može biti od uticaja na izmirivanje njihovih ugovornih obaveza u slučaju promena u ekonomskim, političkim ili nekim drugim okolnostima koje ih jednako pogađaju. Da bi se ostvario i održao sigurniji kreditni portfolio i da bi se dobio minimalni rizik u kreditnom poslu, ustanovljavaju se mere bezbednosti preko definisanja nivoa izloženosti i kreditnih limita.

31.2. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik da će Banka pretrpeti gubitak zbog toga što njeni komitenti ili ugovorne strane neće izvršiti svoje ugovorne obaveze. Banka kontroliše i upravlja kreditnim rizikom uspostavljanjem limita, kojima definiše nivo rizika koji je voljna da prihvati na nivou pojedinačnih komitenata, geografskih područja i industrija, kao i kroz praćenje izloženosti tim rizicima. Kreditni rizik banke uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema banci, kao i kvalitetom instrumenata obezbeđivanja potraživanja banke, a identifikuje se, meri, procenjuje i prati u skladu sa odlukama kojima se uređuju klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke, odnosno adekvatnost njenog kapitala. Sektor upravljanja rizicima identifikuje, meri i procenjuje kreditni rizik prema kreditnoj sposobnosti dužnika i njegovoj urednosti u izvršavanju obaveza prema banci, kao i prema kvalitetu instrumenata obezbeđenja potraživanja Banke.

Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava Banci da proceni potencijalne gubitke kao rezultat rizika kojima je izložena i da preduzme korektivne mere.

Rizici srodni kreditnom riziku

Banka izdaje garancije i akreditive svojim komitentima, po osnovu kojih Banka ima potencijalnu obavezu da izvrši plaćanje u korist trećih lica. Na ovaj način Banka se izlaže rizicima srodnim kreditnom riziku, koji se mogu prevazići istim kontrolnim procesima i procedurama.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

31. UPRAVLJANJE RIZIKOM (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Koncentracija rizika pri maksimalnoj izloženosti kreditnom riziku

Sljedeća tabela pokazuje maksimalnu izloženost kreditnom riziku pozicija bilansa stanja, uključujući derivate. Maksimalna izloženost je prikazana u bruto iznosu, ne uzimajući u obzir efekte smanjenja rizika putem kolaterala ili drugih instrumenata zaštite od rizika:

	Napomene	Maksimalna bruto izloženost	
		2008.	2007.
		RSD hiljada	RSD hiljada
Gotovina i gotovinski ekvivalenti (osim gotovine)	13	4.666.476	1.012.773
Opozivi depoziti i krediti	14	9.358.778	12.312.917
Potraživanja po osnovu kamata, naknada, prodaje, promene fer vrednosti derivata i druga potraživanja	15	193.581	482.461
Dati krediti i depoziti	16	30.049.493	20.836.077
Hartije od vrednosti (bez sopstvenih akcija)	17	2.401.576	1.201.844
Udela (učešća)	17	46	2.985
Ostali plasmani	18	301.276	120.052
Ostala sredstva	20	188.472	150.545
Ukupno		47.159.698	36.119.654
Potencijalne obaveze	27	6.004.058	2.519.183
Preuzete neopozive obaveze	27	3.803.711	2.050.979
Akreditivi	27	4.379.481	384.270
Ukupno finansijske garancije		14.187.250	4.954.432
Ukupna izloženost kreditnom riziku		61.346.948	41.074.086

U slučaju finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrednosti, prikazani iznosi predstavljaju trenutnu izloženost kreditnom riziku, ali ne i maksimalnu izloženost riziku koja može nastati u budućnosti kao rezultat promena fer vrednosti.

Koncentracija rizika pri maksimalnoj izloženosti kreditnom riziku

Koncentracijom rizika se upravlja postavljanjem limita u odnosu na pojedinačne komitente, geografska područja i industrije. Maksimalna kreditna izloženost prema nekom klijentu ili grupi povezanih komitenata na 31. decembar 2008. godine je iznosila RSD 2.380.856 hiljada (2007: RSD 758.463 hiljada), ne uzimajući u obzir odbitne stavke (sredstava obezbeđenja ili ostala sredstva zaštite od kreditnog rizika), odnosno RSD 2.380.856 hiljada (2007: RSD 750.299 hiljada) neto, uzimajući u obzir sredstva obezbeđenja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

31. UPRAVLJANJE RIZIKOM (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Koncentracija rizika pri maksimalnoj izloženosti kreditnom riziku (nastavak)

Najznačajnija finansijska sredstva Banke, pre uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja i ostalih sredstava zaštite od kreditnog rizika, mogu se analizirati kroz sledeća geografska područja:

2008. godina	Računi kod NBS, drugih banaka i ostali plasmani bankama	Plasmani komitentima	Učešća u kapitalu i hartije od vrednosti	Kamate, naknade i druga potraživanja	Preuzete i potencijalne obaveze	Ukupno 2008.
	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada
Srbija	13.235.710	30.539.241	2.401.622	193.581	14.187.250	60.557.404
Evropska unija	789.544	-	-	-	-	789.544
Ukupno	14.025.254	30.539.241	2.401.622	193.581	14.187.250	61.346.948

2007. godina	Računi kod NBS, drugih banaka i ostali plasmani bankama	Plasmani komitentima	Učešća u kapitalu i hartije od vrednosti	Kamate, naknade i ostala sredstva	Preuzete i potencijalne obaveze	Ukupno 2007.
	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada
Srbija	13.230.926	21.106.674	1.204.829	482.461	4.954.432	40.979.322
Evropska unija	94.764	-	-	-	-	94.764
Ukupno	13.325.690	21.106.674	1.204.829	482.461	4.954.432	41.074.086

Analiza finansijskih sredstava Banke po industrijskim sektorima pre i nakon uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja i ostalih sredstava zaštite od kreditnog rizika je prikazana u sledećoj tabeli:

	Bruto maksimalna izloženost 2008. RSD hiljada	Neto maksimalna izloženost 2008. RSD hiljada
Bankarski sektor	18.264.651	18.264.651
Sektor javnih preduzeća	298.050	298.050
Sektor drugih preduzeća	28.695.013	10.236.257
Sektor preduzetnika	1.041.113	657.934
Javni sektor	233.084	233.084
Sektor stanovništva	12.218.220	9.872.739
Sektor stranih lica	41.631	41.631
Privatna domaćinstva sa zaposlenim licima i registrovani poljoprivredni proizvođači	554.823	237.947
Sektor drugih komitenata	363	363
Ostalo		
Ukupno	61.346.948	39.842.656

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

31. UPRAVLJANJE RIZIKOM (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Sredstva obezbeđenja i ostala sredstva zaštite od kreditnog rizika

Iznos i tip zahtevanog sredstva obezbeđenja zavisi od procenjenog kreditnog rizika svakog komitenta.

Osnovni tipovi kolaterala su sledeći: hipoteke na nekretninama, depoziti, kao i garancije banaka ili, Republike Srbije.

Redovno se prati tržišna vrednost sredstava obezbeđenja i traži dodatna sredstva obezbeđenja u skladu sa ugovorima. Takođe, tržišna vrednost sredstva obezbeđenja uzima se u obzir i prilikom preispitivanja adekvatnosti ispravke vrednosti plasmana.

Kvalitetom finansijskih sredstava Banka upravlja koristeći internu klasifikaciju plasmana. Sledeća tabela prikazuje kvalitet plasmana po tipovima sredstava koji se nalaze u bilansu stanja, zasnovanim na sistemu klasifikacije Banke:

2008. godina	Napomena	Visok stepen kvaliteta 2008. RSD hiljada	Standardni stepen kvaliteta 2008. RSD hiljada	Substandardni stepen kvaliteta 2008. RSD hiljada	Dospeli ili pojedinačno obezvređeni 2008. RSD hiljada	Ukupno 2008. RSD hiljada
Plasmani bankama	16	19.182	2.827.529		4.561	2.851.272
Plasmani komitentima:						
Korporativni plasmani	16	2.930.319	2.084.714	104.637	1.231.919	6.351.589
Plasmani malim i srednjim preduzećima	16	6.135.631	3.199.902	453.839	1.663.192	11.452.564
Plasmani stanovništvu	16	11.697.848	124.205	5.463	477.014	12.304.530
Hartije od vrednosti						
Vlade Republike Srbije	17	990.123	-	-	-	990.123
Hartije od vrednosti kotirane na finansijskim tržištima	17	-	35.771	2.537	37.179	75.487
Hartije od vrednosti koje se ne kotiraju na finansijskim tržištima	17	747.526	633.936	6.352	228.182	1.615.996
Ukupno		22.520.629	8.906.057	572.828	3.642.047	35.641.561

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

31. UPRAVLJANJE RIZIKOM (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Sredstva obezbeđenja i ostala sredstva zaštite od kreditnog rizika (nastavak)

2007. godina	Napomena	Visok stepen kvaliteta 2007. RSD hiljada	Standardni stepen kvaliteta 2007. RSD hiljada	Substandardni stepen kvaliteta 2007. RSD hiljada	Dospeli ili pojedinačno obezvređeni 2007. RSD hiljada	Ukupno 2007. RSD hiljada
Plasmani bankama		-	2.350.000	-	4.561	2.354.561
Korporativni plasmani		3.092.148	1.619.352	66.975	466.554	5.245.029
Plasmani malim i srednjim preduzećima		5.038.082	2.070.795	162.463	1.397.482	8.668.822
Plasmani stanovništvu		6.499.170	141.302	2.804	226.511	6.869.787
Hartije od vrednosti Vlade Republike Srbije		99.931	-	-	-	99.931
Hartije od vrednosti kotirane na finansijskim tržištima		-	44.786	-	30.810	75.596
Hartije od vrednosti koje se ne kotiraju na finansijskim tržištima		392.602	154.802	168.034	613.068	1.328.506
Ukupno		15.121.933	6.381.037	400.276	2.738.986	24.642.232

Starosna analiza kredita i plasmana bankama i komitentima koji su dospeli, a nisu obezvređeni:

2008. godina	Do 30 dana RSD hiljada	Od 31 do 90 dana RSD hiljada	Više od 91 dana RSD hiljada	Ukupno 2008. RSD hiljada
Plasmani bankama	-	-	688	688
Plasmani komitentima:				
- Korporativni plasmani	-	-	5.096	5.096
- Plasmani malim i srednjim preduzećima	24.323	5.659	52.710	82.692
- Krediti stanovništvu	27.074	95.113	289.208	411.395
Ukupno	51.397	100.772	347.702	499.871

2007. godina	Do 30 dana RSD hiljada	Od 31 do 60 dana RSD hiljada	Više od 91 dana RSD hiljada	Ukupno 2007. RSD hiljada
Plasmani bankama	-	-	688	688
Plasmani komitentima:				
- Korporativni plasmani	-	-	5.096	5.096
- Plasmani malim i srednjim preduzećima	4.846	4.286	373.605	382.737
- Krediti stanovništvu	14.111	58.903	148.918	221.932
Ukupno	18.957	63.189	528.307	610.453

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

31. UPRAVLJANJE RIZIKOM (nastavak)

31.2. Kreditni rizik (nastavak)

Procena obezvređenja

Prilikom odobravanja plasmana, a u cilju osiguranja sekundarnog izvora otplate Banka preuzima sredstva obezbeđenja u skladu sa procenjenim kreditnim rizikom i katalogom kolaterala koji definiše i tipove kolaterala. Fer vrednosti kolaterala se redovno prate i ažuriraju.

Najznačajniji faktori koji se uzimaju u obzir prilikom procene obezvređenja plasmana su: postojanje kašnjenja u sevisiranju glavnice plasmana ili dospelih kamata više od 90 dana, uočene slabosti u tokovima gotovine komitenata, postojanje pogoršanja kreditnog rejtinga, kao i nepoštovanje uslova definisanih ugovorom. Banka vrši procenu obezvređenja na dva nivoa, individualnom i grupnom.

Pojedinačno procenjivanje ispravke vrednosti

Banka određuje visinu ispravke vrednosti za svaki pojedinačno značajan kredit i plasman. Prilikom utvrđivanja visine ispravke vrednosti uzima se u obzir mogućnost ostvarivanja poslovnih planova komitenta, sposobnost komitenta da poboljša rezultate poslovanja u slučaju nastanka finansijskih poteškoća, vrednost po kojoj se kolaterali mogu realizovati i vremenski rokovi realizacije kolaterala, raspoloživost alternativne finansijske podrške komitentima, mogućnost naplate dospelih potraživanja, kao i vremenska dimenzija očekivanih tokova gotovine. Procena obezvređenja se vrši minimum kvartalno, a po potrebi i češće.

Grupno procenjivanje ispravke vrednosti

Banka grupno procenjuje obezvređenje kredita koji nisu pojedinačno značajni (uključujući kreditne kartice, stambene kredite kao i neobezbeđene pozajmice date komitentima), kao i pojedinačno značajnih kredita za koje ne postoje objektivni dokaz o individualnom obezvređenju. Procena obezvređenja se vrši na minimum kvartalno, a po potrebi i češće.

Gubici po osnovu obezvređenja se procenjuju uzimajući u obzir sledeće informacije: istorijski poznate gubitke nastale na nivou kreditnog portfolia, važeće ekonomske uslove, kao i približno kašnjenje od trenutka kada je gubitak nastao do trenutka kada se identifikuje potreba za individualnom procenom obezvređenja, do trenutka kada će obezvređeno sredstvo biti naplaćeno ili vraćeno.

Obezvređenje finansijskih garancija i akreditiva se procenjuje i rezervisanje se izdvaja na sličan način kao i kod kredita.

31.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima

Rizik likvidnosti je rizik da Banka neće biti u mogućnosti da izmiri svoje dospele obaveze. Da bi se smanjio ili ograničio ovaj rizik, rukovodstvo Banke nastoji da diversifikuje svoje izvore finansiranja, da upravlja aktivom razmatrajući njenu likvidnost, i da prati buduće novčane tokove i dnevnu likvidnost Banke. To uključuje procenu na dnevnom nivou očekivanih dinarskih i deviznih novčanih tokova i postojanje visoko rangiranih sredstava obezbeđenja koja mogu biti korišćenja za osiguranje dodatnih finansijskih sredstava, ukoliko se to zahteva.

Banka održava portfolio koji se sastoji od visoko likvidnih hartija od vrednosti i diversifikovanih sredstava koja može lako da se konvertuje u gotovinu u slučaju nepredvidivih i negativnih oscilacija u tokovima gotovine Banke. Banka takođe održava zahtevani nivo obavezne dinarske i devizne rezerve, u skladu sa zahtevima Narodne banke Srbije.

Nivo likvidnosti se iskazuje pokazateljem likvidnosti koji predstavlja odnos zbira likvidnih sredstava prvog i drugog reda (gotovina, sredstva na računima kod drugih banaka, depoziti kod Narodne

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

31. UPRAVLJANJE RIZIKOM (nastavak)

31.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

banke Srbije, potraživanja u postupku realizacije, neopozive kreditne linije odobrene Banci, finansijski instrumenti kotirani na berzi i ostala potraživanja Banke koja dospevaju do mesec dana) i zbira obaveza po viđenju bez ugovorenog roka dospeća i obaveza sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana. Banka je i tokom 2007. i 2008. godine imala pokazatelj dnevne likvidnosti znatno iznad zakonom propisanog nivoa i prosečno tokom 2008. na višem nivou u odnosu na prethodnu godinu. Prethodno pomenuti pokazatelj tokom godine bio je sledeći:

	2008.	2007.
Prosek tokom perioda	1,48	1,39
Najviši	2,08	2,38
Najniži	1,07	1,22

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću

Sledeća tabela prikazuje najznačajnije finansijske obaveze Banke prema roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2008. godine i zasnovana je na ugovorenim nediskontovanim iznosima otplate. Banka očekuje da većina deponenata neće zahtevati isplatu depozita na dan dospeća utvrđenim ugovorom.

2008. godina	Po viđenju	Do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno 2008.
	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada
Obaveze po osnovu kredita i depozita	14.678.451	14.706.290	5.448.046	1.121.090	206.446	36.160.323
Obaveze za kamate i naknade	2.474	67.665	172.264	291.299	228.844	762.546
Subordinirane obaveze	-	-	-	-	956.891	956.891
Ukupno	14.680.925	14.773.955	5.620.310	1.412.389	1.392.181	37.879.760

2007. godina	Po viđenju	Do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno 2007.
	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada
Obaveze po osnovu kredita i depozita	7.846.143	12.915.944	4.043.021	640.095	331.798	25.777.001
Obaveze za kamate i naknade	-	38.211	314.929	248.196	56.979	658.315
Subordinirane obaveze	-	-	-	-	855.751	855.751
Ukupno	7.846.143	12.954.155	4.357.950	888.291	1.244.528	27.291.067

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

31. UPRAVLJANJE RIZIKOM (nastavak)

31.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Sledeća tabela pokazuje potencijalne i preuzete neopozive obaveze Banke prema ugovorenim rokovima dospeća:

2008. godina	Do 14 dana	Od 15 dana do mesec dana	Od mesec do tri meseca	Od tri mes. do godinu dana	Od jedne do pet godina	Više od pet godina	Ukupno 2008.
	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada
Potencijalne obaveze	193.359	3.554	73.541	640.683	4.322.130	770.791	6.004.058
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	1.515.607	-	3.526.433	754.062	2.380.321	6.769	8.183.192
UKUPNO	1.708.966	3.554	3.599.974	1.394.745	6.702.451	777.560	14.187.250

2007. godina	Do 14 dana	Od 15 dana do mesec dana	Od mesec do tri meseca	Od tri mes. do godinu dana	Od jedne do pet godina	Više od pet godina	Ukupno 2007.
	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada	RSD hiljada
Potencijalne obaveze	39.963	201.139	65.132	638.124	1.069.596	505.228	2.519.182
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	228.024	45	115.722	392.442	1.686.264	12.753	2.435.250
UKUPNO	267.987	201.184	180.854	1.030.566	2.755.860	517.981	4.954.432

Banka očekuje da neće sve potencijalne i preuzete neopozive obaveze biti povučene pre njihovog isteka roka dospeća.

31.4. Tržišni rizik

Cilj procesa upravljanja rizicima je uspostavljanje adekvatnog sistema za identifikovanje, merenje, procenjivanje i praćenje rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju, kao i adekvatno reagovanje kako bi se predupredili mogući negativni uticaji na kapital ili finansijski rezultat Banke. Poslovanje Banke je između ostalih izloženo i tržišnim rizicima, gde pre svega spadaju rizik promene kamatnih stopa, devizni rizik (rizik od promene kursa valuta) i ostali tržišni rizici.

Upravljanje tržišnim rizicima u Banci je definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobrava Upravni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja tržišnim rizicima organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, Direkcije za upravljanje aktivom i pasivom i Odeljenja za kontrolu rizika.

Identifikovanje, merenje, analiziranje i izveštavanje o izloženosti tržišnim rizicima povereno je posebnoj organizacionoj jedinici Banke, odnosno Direkciji za upravljanje aktivom i pasivom. Direkcija

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

31. UPRAVLJANJE RIZIKOM (nastavak)

31.4. Tržišni rizik (nastavak)

za upravljanje aktivom i pasivom i Odeljenje kontrole rizika na dnevnom nivou prate kretanje otvorene devizne pozicije i drugih relevantnih pokazatelja izloženosti Banke tržišnim rizicima.

Direkcija za upravljanje aktivom i pasivom po pravilu jednom mesečno priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom. Rad Odeljenja kontrole rizika pre svega podrazumeva praćenje tržišnih rizika prema postavljenim limitima, kao i praćenje rizika koji proističe iz uvođenja novih proizvoda i složenih transakcija. Odbor za upravljanje aktivom i pasivom ima savetodavnu ulogu i svoje odluke u vidu predloga šalje na usvajanje Izvršnom odboru Banke.

Rizik promene kamatnih stopa

Kamatni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promena kamatnih stopa, a Banka je izložena ovom riziku po osnovu stavki koje se vode u bankarskoj knjizi i procenjuje isti ukupno i po svim materijalno značajnim valutama za čiju definiciju ima uspostavljene kriterijume. U skladu sa tim kriterijumima, pod materijalno značajnim valutama Banka smatra RSD i EUR.

Osnova za formiranje kamatnih stopa su tržišne kamatne stope, na osnovu čijih kretanja se i kamatne stope Banke redovno usklađuju. Rezultat promene kamatnih stopa može biti povećanje ili smanjenje kamatnih marži. Aktivnost upravljanja rizikom kamatnih stopa ima za cilj optimizaciju odnosa ovih uticaja u smislu uticaja na neto prihod od kamate sa jedne, i ekonomsku vrednost kapitala sa druge strane.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom upravlja ročnom usklađenošću aktive i pasive na osnovu: strategije Grupe, makroekonomskih analiza i predviđanja, predviđanja uslova za postizanje likvidnosti, analize i predviđanja trendova kamatnih stopa na tržištu za različite segmente aktive i pasive.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

31. UPRAVLJANJE RIZIKOM (nastavak)

31.4. Tržišni rizik (nastavak)

Rizik promene kamatnih stopa (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje izloženost Banke riziku od promene kamatnih stopa na dan 31. decembra 2008. godine. Sredstva i obaveze su prikazane po datumu ponovnog određivanja kamate ili datumu dospeća u zavisnosti od toga koji je datum raniji.

	Do mesec dana	Od mesec do tri meseca	Od tri do šest meseci RSD hiljada	Od šest meseci do godinu dana RSD hiljada	Preko jedne godine RSD hiljada	Nekama- tonosno RSD hiljada	Ukupno RSD hiljada
Gotovina	-	-	-	-	-	1.036.569	1.036.569
Korespodentski računi	-	-	-	-	-	1.329.913	1.329.913
Obavezna rezerva	3.362.246	-	-	-	-	3.252.664	6.614.910
Krediti bankama	8.899.183		852.064	19.152		143.468	9.913.867
Krediti komitentima	11.729.428	596.987	1.744.156	1.761.451	12.153.974	17.316	28.003.312
Ostala aktiva	-	-	-	-	-	2.288.555	2.288.555
Ukupno	23.990.857	596.987	2.596.220	1.780.603	12.153.974	8.068.485	49.187.126
Obaveze prema bankama	10.385.061	956.891	-	-	7.089	24.338	11.373.379
Obaveze prema finansijskim institucijama	51.640	-	-	-	-	-	51.640
Depoziti po viđenju	6.003.405	-	-	-	-	4.047.264	10.050.669
Oročeni deoziti	6.521.128	2.204.121	2.066.770	3.379.359	1.305.553	25.662	15.502.593
Ostala pasiva	-	-	-	-	-	1.671.135	1.671.135
Kapital	-	-	-	-	-	10.537.710	10.537.710
Ukupno	22.961.234	3.161.012	2.066.770	3.379.359	1.312.642	16.306.109	49.187.126
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31.12.2008.	1.029.623	(2.564.025)	529.450	(1.598.756)	10.841.332	(8.237.624)	-
Na dan 31. decembra 2007							
Ukupna sredstva	14.224.706	2.075.467	1.437.588	3.714.214	10.664.293	5.743.140	37.859.408
Ukupne obaveze	10.738.908	2.264.420	1.461.334	2.366.335	1.659.914	19.368.497	37.859.408
Neto izloženost kamatnom riziku	3.485.798	(188.953)	(23.746)	1.347.879	9.004.379	(13.625.357)	-

Sledeća tabela prikazuje senzitivnost bilansa uspeha Banke na razumno moguće promene kamatnih stopa (1%) uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Senzitivnost bilansa uspeha predstavlja efekat pretpostavljenih promena u kamatnim stopama na neto prihode od kamata u jednoj godini na finansijska sredstva i obaveze koji su bazirani na kamatnim stopama na dan 31. decembra 2008. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

31. UPRAVLJANJE RIZIKOM (nastavak)

31.4 Tržišni rizik (nastavak)

Rizik promene kamatnih stopa (nastavak)

Valuta	Promena u procentnom poenu	Senzitivnost na bilans uspeha 2008. RSD hiljada	Promena u procentnom poenu	Senzitivnost na bilans uspeha 2007. RSD hiljada
Povećanja procentnih poena:	1%		1%	
RSD		64.261		68.623
EUR		(27.458)		(43.359)
Smanjenja procentnih poena:	1%		1%	
RSD		(64.261)		(68.623)
EUR		27.458		45.359

Valutni rizik

Valutni rizik je rizik da će doći do promene vrednosti finansijskih instrumenata prilikom promena deviznog kursa. Pozicije se prate svakodnevno i kako bi se osiguralo da vrednosti datih pozicija ostanu u visini utvrđenih limita.

Sledeća tabela ukazuje na valute u kojima Banka ima značajne izloženosti na dan 31. decembra 2008. godine svojih monetarnih sredstva i obaveze kojima se ne trguje. Sledeća analiza obračunava rezultat razumno mogućih kretanja kurseva valuta u odnosu na RSD uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Negativni iznosi u tabeli predstavljaju potencijalno smanjenje bilansa uspeha ili kapitala, dok pozitivni iznosi predstavljaju potencijalna povećanja.

Valuta	Promene u deviznom kursu (%) 2008	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja 2008 RSD hiljada	Promene u deviznom kursu (%) 2007.	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja 2007. RSD hiljada
EUR	2%	4.006	2%	8.849
CHF	2%	301	2%	(473)
USD	2%	(133)	2%	15

Sledeća tabela prikazuje izloženost Banke deviznom riziku na dan 31. decembra 2008. i 31. decembra 2007. godine. U tabeli su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrednostima.

Pozicija	EUR	USD	CHF	Ostale valute	Ukupno	Zlato i ostali plemeniti metali
Neto spot pozicija	200.298	(6.660)	15.026	17.961	226.625	1.143
Devizna imovina	27.900.526	4.051.257	1.567.304	79.718	33.598.805	1.143
Devizne obaveze	27.700.228	4.057.917	1.552.278	61.757	33.372.180	-
Duga otvorena pozicija	200.298	-	15.026	41.441	256.765	1.143
Kratka otvorena pozicija	-	6.660	-	23.480	30.140	-
Neto otvorena devizna pozicija	-	-	-	-	256.765	1.143
Kapital	-	-	-	-	-	9.745.900
Pokazatelj deviznog rizika 2008.						2,65

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

31. UPRAVLJANJE RIZIKOM (nastavak)

31.4 Tržišni rizik (nastavak)

Valutni rizik (nastavak)

Pozicija	EUR	USD	CHF	Ostale valute	Ukupno	Zlato i ostali plemeniti metali
Neto spot pozicija	442.468	(23.663)	758	6.858	426.421	1.206
Devizna imovina	20.059.120	481.797	139.253	54.907	20.735.077	1.206
Devizne obaveze	19.616.652	505.460	138.495	48.049	20.308.656	-
Duga otvorena pozicija	442.468	-	758	18.836	462.062	1.206
Kratka otvorena pozicija	-	23.663	-	11.978	35.641	-
Neto otvorena devizna pozicija	-	-	-	-	462.062	1.206
Kapital	-	-	-	-	-	10.123.000
Pokazatelj deviznog rizika 2007.						4,58

31.5. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik da će doći do gubitka koji bi proistekao iz pada sistema, ljudskih grešaka, pronevera ili spoljnih događaja. Kad kontrole prestanu da funkcionišu, operativni rizik može da naruši ugled banke, može imati zakonske posledice ili usloviti nastanak finansijskih gubitaka. Banka ne može očekivati da eliminiše sve operativne rizike, ali uvođenjem rigoroznog kontrolnog okvira i nadgledanjem i odgovaranjem na potencijalne rizike, Banka je u mogućnosti da upravlja ovim rizicima. Kontrola uključuje efektivnu podelu dužnosti, pristup, ovlašćenje i usaglašavanje procedura, obuku osoblja i proces nadgledanja, uključujući i internu reviziju. Banka je usvojila Politiku upravljanja operativnim rizikom koja reguliše područje izloženosti Banke operativnim rizicima, odnosno aktivnog upravljanja istima a u cilju smanjenja ove rizike na prihvatljiv nivo koji je moguće kontrolisati.

Da bi se osigurala dosledna identifikacija i klasifikacija svih slučajeva operativnih rizika, Banka je klasifikovala događaje operativnih rizika u skladu sa Odlukom o upravljanju rizicima banke koju je donela Narodna banka Srbije 30. juna 2007. godine („Službeni glasnik RS“ br. 129/2007, 63/2008 i 112/2008). Svi slučajevi operativnih gubitaka kategorisani su prema prvom nivou uzroka gubitka, te su dalje raščlanjeni na drugi i treći nivo.

Klasifikacijom se postiže:

- Uspostavljanje prioriteta nad gubicima i potrebnih akcija koje je potrebno preduzeti;
- Poboljšanje mogućnosti analiziranja rizika;
- Mogućnost kreiranja standardizovane baze podataka;
- Usklađivanje sa zahtevima Bazel II smernica i Narodne banke Srbije.

Događaji operativnog rizika sakupljaju se u jedinstvenu bazu podataka. Banka koristi nekoliko alata za identifikaciju i procenu uticaja operativnih rizika poput Risk Mapping metode, Risk Assessment metode i Key Risk Indicators metode.

Ostale aktivnosti kojima Banka umanjuje mogućnost nastanka operativnog rizika su BCM projekat (projekat upravljanja kontinuitetom poslovanja) kojim će Banka uvesti plan za obezbeđenje kontinuiteta poslovanja i plan poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih događaja, samoprocene rizika koje se sprovode tokom eksternalizacije dela poslovanja, te kontinuirano praćenje i izveštavanje o nastanku operativnog rizika odnosno procenu operativnog rizika koji može nastati.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

31. UPRAVLJANJE RIZIKOM (nastavak)

31.5. Operativni rizik (nastavak)

uvođenjem novih proizvoda, aktivnosti, procesa ili sistema. Banka planira uvesti praćenje ključnih indikatora rizika koji bi zajedno sa opisanim merama predstavljali celokupni okvir upravljanja i kontrole operativnih rizika.

Banka je putem Programa osiguranja od operativnih rizika osigurana od klasičnih rizika i specifičnih bankarskih rizika. Klasični rizici obuhvataju štete na imovini, provale, krađe, razbojstva (vredne imovine) i opštu odgovornost. Specifični rizici Banke obuhvataju unutrašnje i eksterne prevare i tehnološke rizike.

32. UPRAVLJANJE KAPITALOM

Ciljevi Banke u pogledu upravljanja kapitalom, što predstavlja širi koncept od iznosa kapitala prikazanog u bilansu stanja, su:

- da obezbedi usaglašenost sa zahtevima Narodne banke Srbije,
- da obezbedi mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz obezbeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama,
- da obezbedi jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Banke.

Rukovodstvo Banke redovno prati pokazatelje adekvatnosti Banke i druge pokazatelje poslovanja koje propisuje Narodna banka Srbije i dostavlja kvartalne izveštaje Narodnoj banci Srbije o ostvarenim vrednostima pokazatelja. Zakonom o bankama Republike Srbije je propisano da banke moraju da održavaju minimalni iznos kapitala u visini dinarske protivvrednosti 10 miliona evra prema zvaničnom srednjem kursu, pokazatelj adekvatnosti kapitala od najmanje 12% kao i da obim i strukturu svog poslovanja usklade sa pokazateljima poslovanja propisanom Odlukom o adekvatnosti kapitala („Službeni glasnik RS” 129/2007 i i 63/2008).

Banka upravlja strukturom kapitala i vrši usklađivanja u skladu sa promenama u ekonomskim uslovima i rizikom karakterističnim za aktivnosti Banke.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, definisanom od strane Narodne banke Srbije („Službeni glasnik RS” 129/2007 i 63/2008) utvrđuje se način izračunavanja kapitala Banke i pokazatelja adekvatnosti tog kapitala. Ovom odlukom propisane su izmene u načinu izračunavanja adekvatnosti kapitala u odnosu na prethodnu godinu.

Pokazatelj adekvatnosti kapitala banke jednak je odnosu kapitala banke i zbira aktive ponderisane kreditnim rizikom, kapitalnog zahteva u vezi s deviznim rizikom koji je pomnožen recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala (propisanih 12%) i kapitalnih zahteva u vezi sa ostalim tržišnim rizicima koji su pomnoženi recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala.

Budući da vrednost stavki u knjizi trgovanja ne prelazi 5% ukupnih poslova Banke, niti prelazi vrednost od 15 miliona evra u dinarskoj protivvrednosti duže od tri radna dana u kalendarskom mesecu, Banka ne izračunava kapitalni zahtev u vezi sa ostalim tržišnim rizicima.

Osnovni kapital Banke definisan je pomenutom odlukom i mora da iznosi najmanje 50% kapitala Banke. Sledeća tabela prikazuje obračunate iznose osnovnog, dopunskog kapitala i ukupnog kapitala Banke, kao i obračuna adekvatnosti kapitala.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

32. UPRAVLJANJE KAPITALOM (nastavak)

	2008. RSD hiljada	2007. RSD hiljada
Osnovni kapital		
Uplaćeni deo akcionarskog kapitala banke po osnovu običnih i prioritetnih akcija banke, osim prioritetnih kumulativnih akcija	10.040.000	10.040.000
Emisiona premija po osnovu običnih i prioritetnih akcija, osim prioritetnih kumulativnih akcija	124.475	2.228.932
Deo neraspoređene dobiti banke	12.873	380.694
Nepokriveni gubitak	-	(2.468.241)
Nematerijalna ulaganja	(57.286)	(35.296)
	10.120.062	10.146.089
Dopunski kapital		
Deo revalorizacije rezerve banke koji se odnosi na osnovna sredstva i učešća u kapitalu	15.638	23.421
Subordinirane obaveze	956.891	855.750
	972.529	879.171
Ukupan osnovni i dopunski kapital	11.092.591	11.025.260
Odbitne stavke od kapitala:		
Inos posebne rezerve za procenjene gubitke koji nedostaje	(1.097.472)	(471.412)
Kapital	9.995.119	10.553.848
Ukupna rizična bilansna aktiva	33.155.378	21.883.893
Ukupna rizična vanbilansna aktiva	4.181.910	3.804.663
Ukupna otvorena devizna pozicija	257.920	442.124
Ukupna rizična aktiva	37.595.208	26.130.680
Adekvatnost kapitala na dan 31. decembra	26,58	40,39

Banka je dužna da obim i strukturu svog poslovanja uskladi sa pokazateljima poslovanja propisanim Odlukom o upravljanju rizicima („Službeni Glasnik Republike Srbije“ broj 129/2007 i 63/2008). Ostvareni pokazatelji poslovanja Banke na dan 31. decembra 2008. godine bili su sledeći:

Pokazatelj poslovanja	Propisana vrednost	Ostvarena vrednost
Ulaganje banke	maks. 60%	9,51
Izloženost prema licima povezanim s bankom	maks. 20%	10,9
Zbir velikih izloženosti banke	maks. 400%	76,44
Prosečni mesečni pokazatelj likvidnosti:		
- u prvom mesecu izveštajnog perioda	min. 1.00	1,68
- u drugom mesecu izveštajnog perioda	min. 1.00	1,39
- u trećem mesecu izveštajnog perioda	min. 1.00	1,15
Pokazatelj deviznog rizika	maks. 30%	2,65
Izloženost banke prema grupi povezanih lica	25%	23,82
Bruto plasmani stanovništvu	150%	116,25
Izloženost banke prema licu povezanim sa bankom	5%	0,41
Ulaganja banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru	10%	0,16

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2008. GODINU

33. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Banka nije imala značajnijih događaja nakon datuma Bilansa stanja koji bi materijalno uticali na finansijske izveštaje.

34. DEVIZNI KURSEVI

Devizni kurs utvrđen na međubankarskom sastanku deviznog tržišta primenjen na preračun pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2008. i 2007. godine za date valute iznosi:

Valuta	31.12.2008.	31.12.2007.
EUR	88,6010	79,2362
CHF	59,4040	47,8422
USD	62,9000	53,7267

Beograd, 2. mart 2009. godine

Odobreno od rukovodstva Erste Bank a.d., Novi Sad

Vlasta Potnik
Direktor Sektora računovodstva

Suzan Tanriyar
Član Izvršnog odbora

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog odbora